

Uredništvo: uprava, Ljubljana, Kopitarjeva 6. Telefon 4081-4084. Mesečna naročnina 50 lit., za tiskarstvo 40 lit. — Ček. rač. Ljubljana 18.550 za naročnino in 10.294 za tiskarstvo. Izključno zastopstvo za oglaševanje in inženjerske posle: UPI S. A. Milano. Receptivni se vračata.

SCLOVENECE

MAJ - 1944

12

PETEK

Feindliche Brückenkopfstellung auf dem Westufer des Dnjestr ausgeräumt

Erbitterte Feindangriffe westlich Sewastopol abgewehrt

Feindliche Angriffe bei Nettuno zusammengebrochen

DNB. Aus dem Führerhauptquartier, 11. Mai. Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Im Raum westlich Sewastopol wehrten unsere Truppen gestern zusammen mit rumänischen Gebirgsjägerbataillonen erbitterte Angriffe starker feindlicher Kräfte ab. 20 sowjetische Panzer wurden vernichtet.

Am unteren Dnjestr durchbrachen unsere Divisionen, von deutschen und rumänischen Schlachtfliegern wirksam unterstützt, eine feindliche Brückenkopfstellung auf dem Westufer des Flusses, stießen bis tief in die Artilleriestellungen durch und räumten den gesamten Brückenkopf aus. Die Bolschewisten hatten schwere blutige Verluste und verloren über 500 Gefangene, 163 Geschütze und Granatwerfer sowie zahlreiche andere Waffen.

Starke Kampffliegerverbände griffen in der letzten Nacht die Bahnhöfe Schepetowka und Proskurov mit gutem Erfolg an. Es entstanden Grossbrände und Zerstörungen.

Das unter Führung von Major Antrup stehende Kampfgeschwader hat sich im Einsatz an der Ostfront besonders bewährt.

Im Landekopf von Nettuno brachen mehrere feindliche Angriffe im zusammengefassten Abwehrfeuer zusammen. In den Kämpfen der letzten Tage hat sich hier die 10. Kompanie des brandenburgischen Grenadierregiments (mot.) 8 unter Führung von Oberleutnant Thielmann besonders ausgezeichnet.

Kampffähren der Kriegsmarine versenkten in der Nacht zum 10. Mai südöstlich der Insel Elba ein feindliches Schnellboot und beschädigten mehrere andere schwer.

Starke Kampffliegerverbände führten in der vergangenen Nacht einen Angriff gegen den feindlichen Inselstützpunkt Lissa, der im Hafenge-

biet Explosionen und zahlreiche Brände hervorrief.

Ein schwächerer feindlicher Bombenverband griff in der vergangenen Nacht das Stadtgebiet von Budapest an.

Durch die Angriffe nordamerikanischer Bomber gegen Südostdeutschland entstanden besonders in Wiener Neustadt Schäden und Verluste unter der Bevölkerung. Hierbei sowie bei Angriffen auf Orte in den besetzten Westgebieten wurden 69 feindliche Flugzeuge, in der Mehrzahl wermotorisierte Bomber, vernichtet.

Einige britische Flugzeuge warfen in der letzten Nacht Bomben auf südwestdeutsches Gebiet.

Sovražno predmostje na zahodni obali Dnjestra odstranjeno

Ogorčeni sovražni napadi zahodno od Sebastopola odbiti

Sovražni napadi pri Nettunu propadli

Führerjev glavni stan, 11. maja. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja:

Na področju zahodno od Sebastopola so večerj naše čete skupno s romunskimi planinsko-lovskimi bataljoni odbile ogorčene napade močnih sovražnih sil. 20 sovjetskih oklepnikov je bilo uničenih.

Ob spodnjem Dnjestru so naše divizije, učinkovito podprte od nemških in romunskih bojnih letal, predrele neko sovražno predmostje na zahodni obali reke, prodrele globoko v topniške postojanke in odstranile vse predmostje. Boljševiki so imeli težke krvave izgube in so izgubili nad 500 ujetnikov, 163 topov in minometalcev ter številne druge orožje.

Močni oddelki bojnih letal so v pretekli noči z dobrim uspehom napadli ko-

lodvora Sepetovke in Proskurova. Nastali so velepožari in razdejanja.

Bojna jata pod poveljstvom majorja Antrupa se je na vzhodnem bojišču posebno obnesla.

Na nettunskem predmostju je propadlo več sovražnih napadov v strnjem obrambnem ognju. V bojih zadnjih dni se je tukaj posebno odlikovala 10. četa brandenburgskega 8. motoriziranega grenadirskega polka pod poveljstvom nadporočnika Thielmanna.

Vojne ladje vojne mornarice so v noči na 10. maj potopile južnovzhodno od otoka Elbe nek sovražni hitri čoln, več drugih pa težko poškodovali.

Močni oddelki bojnih letal so v minulih nočih izvedli napad na sovražnikovo otoško oporišče Vis, ki je izval na lučnem področju eksplozije in številne požare.

Slabotnejši sovražni bombniški oddelki so v pretekli noči napadeli mestno področje Budimpešte.

Zaradi napadov severnoameriških bombnikov na južno Nemčijo je nastala posebno v Dunajskem Novem mestu škoda in izgube med prebivalstvom. Pri tem napadu kakor pri napadih na zasedena zahodna ozemlja je bilo uničenih 69 sovražnih letal, in to večinoma štirimotornih bombnikov.

Nekaj angleških letal je metalo v pretekli noči bombe na južno-zahodno nemško ozemlje.

Letalski boji nad Alpami

Berlin, 10. maja. Nad vzhodnimi Alpami so bili v sredo dopoldne in okrog poldneva med nemškimi lovskimi oddelki in severnoameriški bombniškimi skupinami siloviti letalski boji. Nemški lovci in rušilni letalci so napadli sovražne letalske valove pri prihodu in pri odhodu ter so jim zadali izgube. V zapornih pasovih je tudi protiletalsko topništvo otvorilo zelo silovit ogenj, s katerim je zbil nekaj štirimotornih ameriških letal. Severnoamerikanci so imeli zopet visoke izgube.

To so zavezniki!

Stockholm, 11. maja. Reuter poroča iz Londona, da so v torek v Spodnji zbornici vprašali Churchilla, zakaj so angleške sile izvedle razorožitev grških ladij v nekem angleškem pristanišču. Churchill je moral priznati, da so na neki angleški ladiji izbruhnili boljševiški nemiri. Dobre besede je izjavil, da je bila ta ladija, in sicer rušilec v službi kraljevske mornarice. Toda po temeljitim popravilu in moderniziranju so jo predali grški mornarici. Zaradi pred nadomnil na Sredozemlju izbruhnili nemiri, ki so se razširili tudi med častnike in moštvo te ladje, admiraliteta ni več mogla pustiti na tej ladiji grške posadke. Ne prihaja niti v poštev, da bi mogla biti na tako dragoceni ladiji v sedanjih posebnih razmerah posadka, ki ne uživa popolnega zaupanja.

Ankara. Nemški veleposlanik v Turčiji von Papen je v torek popoldne ponovno prispel v Ankaru.

Izpraznitev Sebastopola

Berlin, 11. maja. Prevoz nemških in romunskih oddelkov iz Sebastopola na nemško-romunsko celinsko kopnino je popolnoma uspel in ga moramo že danes smatrati kot taktično in tehnično zelo uspešno in pomembno podvig. S to ugotovitvijo pričinja vojaški dopisnik DNB-ja Martin Hallensleben svoje današnje razmotrivanje o položaju. V nadaljevanju piše:

Čim so Nemci in Romuni dokončali izpraznitev mesta in luke Sebastopola, lahko sedaj odprto govorimo o vlogi, ki jo je Krim v zadnjih mesecih igral v okviru nemškega vojnega vodstva. Že pred meseci je bilo postalo jasno, da v teku splošnih nastopov pripravijo Nemci vse potrebno za uspešen odpor proti velenastopom v letu 1944 na vzhodu. Bilo je opazno, da niso iz železnic razvidne koncentracije sil na vseh področjih odvzeli nikjer kakšnih večjih sil za svoječasno besneče bitke, temveč so, v poznavanju odporne spo-

sobnosti njih vzhodnih oddelkov in v upravičenem zaupanju v nje počasi vodili vojsko nazaj na Prut. Težkoče, ki jih je ta sklep imel za obrambo, so pač morali zaradi splošnega interesa vzeti v račun.

Ko pa so Nemci hladno in preračunljivo videli bodoči razvoj, so zaradi zavarovanja končnega vojaškega uspeha popolnoma trezno vzeli v poštev edino možno posledico in čitali Krim kot nadaljnji činilec. Zato so postopoma zmanjševali tamkaj se nahajajoče sile ter predvsem skrivoma prepeljali ogromne zaloge vojnega gradiva v Rumunijo. Potlej se rešili skupno s romunskimi pred boljševiki pobežnimi Kavkazijci krimsko prebivalstvo, v kolikor se je seveda podalo pod nemško zaščito. Bilo je na razpolago dovolj ladij, da je bilo moči izvesti te velikanske prevoze. Dan in noč so šli prevozi, in to že tedaj, ko sta bila Perokop in Kerč še v nemških rokah. Tudi naslednji prevozi čet so gladko potekali.

Danes lahko rečemo, da je v vojni zgodovini le prav malo primerov za izpraznitev koščka zemlje, skoraj popolnoma obdanega od morja, ki je zahtevalo tako malenkostne izgube od izpraznjevalca in tako visoke od zasedajočega. Da pa moremo dovolj oceniti to dejstvo, ne smemo pozabiti, da so Sovjeti pri nemški osvojitvi Krima spomladani leta 1942. Izgubili skoraj vse, kar so bili tamkaj imeli.

Izpraznitev Krima in s tem tudi Sebastopola, ki je izgubil svoj značaj trdnjave s temeljitim razrušenjem vseh naprav že spomladani leta 1942., je predstavljalo za nemško vojno vodstvo že več mesecev zgolj še vprašanje izbire primerne čase. Oddelki, katerim je bilo poverjeno zavarovanje teh prevozov, so imeli nalogo vezati čim močnejše sovražne sile. Njih trdnost na žilava obramba so prisilili Sovjete na veliko uporabo čet, kar je imelo za Nemce na južnem celinskem krilu taktično kaj ugodne posledice in to posebno ugodno zato, ker boljševiki niso mogli izkoristiti tamkaj nastale začasne krize. Ko pa se je položaj na nemško-romunskem desnem krilu konsolidiral, je nastopil primeren trenutek za izpraznitev Krima. To je moralo uspeti, kot je bilo po splošnem položaju že vnaprej predvideno.

Kremelj zahteva tudi Norveško

Stockholm, 11. maja. Boljševiki so sedaj z vso jasnostjo izjavili, da bodo v primeru zmage nad Nemčijo zahtevali zase Evropo, in to ne samo vzhodnoevropske države in Balkan, temveč tudi srednjo Evropo in Skandinavijo.

Londonski »Daily Sketch« je izvedel za to zahtevo na podlagi posebnih informacij. List piše, da je Moskva izrazila željo, da bo soudeležena tudi pri zasedbi Norveške, v posvetovalnem odboru za Evropo. Sicer piše londonski list tako, da bo Anglija poleg norveške begunske vlade tudi udeležena na zasedbi Norveške. Toda sleherni ve, da bo robustnejši zavzemnik, kakor se je to že izkazalo v primeru Iranu, po Kremeljevih metodah popolnoma premagal Anglijo. Praktično bodo torej boljševiki v primeru zmage sami zasedli Norveško in jo proglasili za svoje interesno področje, kar bo sigurno naletele v Švedski na posebno zanimanje.

Oslo, 11. maja. Sovjetske zahteve do Norveške so vzbudile v tukašnji javnosti zelo veliko razburjenje. Pod ogromnimi naslovi opozarjajo listi na izdajstvo, ki ga je zakrivila norveška begunska vlada kot najemnica Anglije in boljševikov.

Kakor piše »Aften Posten«, je učinkovalo londonsko poročilo kot mrtvaški zvon, ki pozvanja norveškemu narodu iz Anglije. Korak za korakom so iz Londona pripravljali svet na to angleško izdajstvo norveškega naroda. Da bi pa prikrili to izdajstvo in bi si Anglija in Zedinjene države ameriške mogli oprati svoje roke v demokratski nedolžnosti, sta vključili tudi norveško begunsko vlado, da bi tako hinavstvo in sleparsko pokazali na privoljenje norveškega naroda.

Kakor ugotavlja »Aften Posten«, pa se zadržuje narod vse drugače, kot pa da je privolil v to. Prav kakor je to poročilo kakor bomba udarilo v druge skandinavske države in izzvalo pravo živčno zmešnjavo, tako je bil njegov učinek tudi v Norveški porazen. Dočim je Anglija do sedaj govorila, da hoče osvoboditi Norveško, tako naj pride sedaj naenkrat do zasedbe države potem treh veselih.

Kmetijski list »Nationen« poziva Norvežane, da se združijo in tako preprečijo naplavljanje, kar se utegne zgoditi, naurek vdor boljševiških tolp na norveška tla.

Churchillov zadnji adut

Berlin, 11. maja. V članku, ki ga je razširila narodnosocialistična strankina korespondenca pod naslovom »Churchillov zadnji adut« se ukvarja namestnik tiskovnega šefa nemške vlade Helmut Sündermann z vdorom v vojnem načrtu nemških sovražnikov. Že od pričetka vojne, tako ugotavlja Sündermann, je beseda o drugem bojišču igrala pri sovražniku posebno vlogo in z izpremenljivim pomenom stopa ta beseda v vseh obdobjih sedaj skoraj petletne vojne vedno znova na plan. Vsebinske te zahteve, ki se je najprej nanašala na norveški nastop, pozneje na Simovičev puč v Beogradu, še kasneje na južnoitalijanski vdor in končno na napad na atlantski jež, je vendarle ostala vedno ista: poiskati in najti novo pot, po kateri bi navzile izjavljenju dosedanjih načrtov uspelo premagati Nemčijo. Ko je Poljska kapitulirala, tako nadaljuje Sündermann, je hotel sovražnik izrabiti Norveško za novo odskočno oporišče proti Nemčiji. Čim se je norveški načrt izjalovil, naj bi vpad v Belgijo in Nizozemsko prizadel rusko področje. Ko je izpadla Francija, so vojni povzročitelji preusmerili svoje poglede na evropski jugovzhod. Toda šele ko so Sovjeti odprto stopili v borbo, je postalo bolj tiho okoli Churchillove klike, toda zato toliko glasneje v Moskvi. Ko je potlej postalo jasno, da tudi vzhodni kolos ne bo mogel premagati nemške in evropske vojne sile, je naraščalo zanimanje vojnih priganjav, ki so bili medtem doživeli kar lepo vrsto porazov v Vzhodni Aziji, zopet za drugo bojišče. Najprej so se enkrat po-

skušali z upanjem na moralni zlom nemškega naroda. Strahovalna letalska vojna je postala vojni recept št. 1. Toda izkazala se je kot napačen račun. Hkrati je stopila v ospredje Churchillova spekulacija na »mekko spodnje telo« Evrope, ki pa se ni kaj prida izkazala pri Casinu.

Od Norveške do Casina, nič drugega kot postaje neuspehov.

Sedaj v poletju 1944., pet let po londonski vojni napovedi, stojimo pred, če hočemo namreč verjeti glasnim zagotavljanjem Angloamerikancev, novim in največjim dosedanjim poskusom: napadom na naše dobro izgrajene položaje na zahodu.

Če se bo ta vdor izjalovil in izjalovil se bo, ker je borba proti njemu evropsko življenjsko vprašanje, potlej nemški sovražniki nimajo več nobene druge možnosti, da bi uničili Nemčijo in si podvržili Evropo. Ko bo vdor končan, bo tudi izigran zadnji Churchillov adut.

Tako se bo morebiti prav z vdorom bolj približal dan, ko bo padla obsodba zgodovine nad onimi zločinci, ki so prostovoljno hoteli vojno, ter zato gnali svoje narode v vedno nove pustolovščine, le da bi rešili to vojno, in ki jih bo tribuna človeštva zaradi njih krvavih dejanj sama odpihnila.

Rim. Po izpovedi kmelov, ki so pobegnili iz okolišč Potenze vrši po Toglatijevem nalogu boljševik Ricardi, ki je obiskoval v Moskvi teroristično šolo kominterne, svojo strahovlado, ki jo Angloamerikanci dopuščajo.

Novi porazi tolp

Berlin, 11. maja. Komunistične tolpe na zahodnem Balkanu so zaradi svojih težkih porazov v zadnjem času skušale vpadeti v Srbijo. S tem so hotele prodreti na področje, ki ga še niso toliko izropale in izzele kot takozvana »osvobodjena ozemlja«, kjer celo boljševiškim komisarjem ni več moglo iztisniti kakšnih živl. Nasprotno pa je nemškimi vojnimi skupinam v zadnjih dneh uspelo, da so zadale tolpam v srednji in vzhodni Bosni, v slavonskem gorovju Papok, v Psumskem gorovju ter v hrvaški Liki težke izgube ter jim odvzele oskrbovalna skladišča. Tudi v severno-hrvaškem Sandžaku so preprečili komunistom vdor.

Rooseveltovo četrto predsednikovanje?

Madrid, 10. maja. Kot formalni uvod za Rooseveltovo četrto volilno gonjo sta hvalila Robert Hannegan, predsednik demokratskega nacionalnega odbora ter senator Barkley, vodja demokratske večine, Rooseveltovo politiko. Hannegan je izjavil, da bo ameriški narod skrbel, da bo Roosevelt končnoveljavno rešil naloge, ki mu jo je dodelila usoda, ker odgovornosti za vodstvo vojne ni mogoče prepustiti nobenemu novincu ali manj navdušenemu boreu za svobodo.

Tudi Barkley se je enako energično zavzel za Rooseveltovo ponovno izvolitev ter je kritiziral Deweyja kot njegovega republikanskega nasprotnika. Hannegan je navajal Deweyjeve besede, s katerimi je leta 1940 protestiral proti priznanju Sovjetske Rusije ter njegovo izjavo, da ne smatra za možno, da bi se dalo zgraditi 50.000 letal. Barkley pa je obračunal s kritiko Rooseveltove zunanje politike ter je zanikal govorice, da bi si Roosevelt in Hull medsebojno nasprotovale.

Republikanci ugotavljajo, da se je demokratska stranka odločila napasti Deweyja s posebno »očrnilno gonjo«. Predsednik republikanske frakcije v kongre-

su Spangler je izjavil: »Sedaj je stopil Roosevelt na plan s svojim častihlepim načrtom za četrto kandidiranje, ki ga je pod svojim lastnim vodstvom pripravil že leto dni.

Medtem je politična slika v Združenih državah doživela to zanimivo spremembo, da je napredna stranka, ki ima sicer le enega, a zato zelo aktivnega zastopnika v kongresu, namreč senatorja La-follettea, po 2 letni zvezi z New Dealom sedaj pokazala popolnoma izolacionistično barvo. Dočim so leta 1936 naprednjaki glasovali za Roosevelta, so leta 1940 prepuščili volilec pri volitvah svobodno odločitev. Na letošnjem strankinem zborovanju v Wisconsinu pa so se delegati pred tednom dni s 666:22 glasovi odločili za popolnoma izolacionističen program.

Čeprav govori vsakdo o Roosevelto-vem četrtem predsednikovanju, pa je predsednik sam še zelo tajnistven in ni javno še prav nič pokazal, kaj namerava storiti.

Moskva brezpogojno zahteva vdor

Stockholm, 11. maja. Čim dalje Anglija in Zedinjene ameriške države odlasata z napovedanim vdorom v evropsko celino, tem bolj nujne in neizprosne postajajo zahteve Sovjetov za postavitev drugega bojišča. Moskva se ne da slepiti niti z gobezdaško ofenzivo Angležev in Amerikancev in niti se ne da prepričati, da mora že letalska strahovalna vojna proti Nemčiji veljati kot del predvidenega vdora. Kremelj zahteva generalni napad na evropske sile, in to z brezpogojnim posegom pehote.

Kakor že tako pogosto, tudi tokrat tolmači sovjetski uradni obzornik »Vojna i Rabočij Klas« zahteve sovjetske vlade. Glede na izkušnje v Italiji obzornik odločno pobija predvidevanje, da je mogoče uničiti sovražnika zgolj z letalstvom in lahkim pehotnim orožjem. Pač pa zahteva, naj angloameriški zavezniki Sovjetske zveze brezpogojno in brezobzirno pošljejo v boj ogromne množice vojaštva, da s tem zlomijo nemški odpor. In sicer se bo moral ta nastop, tako pravi obzornik, čimprej izvesti.

Ta izvajanja s sovjetske uradne strani izražajo jasno nestrpnost Moskve. Sovjeti se nočejo več pustiti slepiti. Zato navajajo, naj Angleži in Amerikanci z letno nerazodnostjo in brezmišelnostjo četujejo svoje ljudske množice za predvideno invazijsko pustolovščino, kakor je Stalin pustil na vzhodu izkrvaveti svoje

milijonske vojske pri brezuspešnem poskusu, da bi predrele nemške obrambne črte.

Slike z nedeljske protikomunistične manifestacije na Vrhniki

Der Herr Präsident ging in Begleitung der Repräsentanten auf den Versammlungsplatz. — G. president je šel v spremstvu predstavnikov na zborovališče.

Ein Mädchen in slowenischer Nationaltracht spricht den Willkommengruss an den Herrn Präsidenten. — Deklica v nar. noši izreka dobrodošlico g. prezidentu.

Kratka poročila

Amsterdam. V nizozemski javnosti je vzbudila veliko ogorčenje podelitev nizozemskega letalskega križa angleškemu letalskemu poveljniku Robertu Jamesonu, ki je dne 11. aprila vodil letalski napad na Den Haag. Zlasti kritizirajo obnašanje princa Bernharda, ki je odlikovanje Angležu osebno podelil. »Zasluzno dejanje« britanskega letalca je veljalo življenje 62 nizozemskih državljanov, pripominja amsterdamski list »Het Volk«. Svojem teh nedolžnih žrtv moramo prepustiti sodbo o tem »junastvu«.

Zeneva. Španski emigranti v francoski Afriki so se sedaj razcepili v dve smeri, ki se med sabo nepamirljivo sovražita. Skupina emigrantov pod vodstvom Prieta, Martinez-Barrija in Alvariza del Vayja se je združila v novo stranko, nazvano »Democracia«. Španski komunisti ostro nastopajo proti temu razkoljevalnemu pokretu.

Dublin. Irska vlada je pri drugem čitanju prometnega zakona, ki predvideva osnove nove prometne družbe z vključitvijo podjetij Great Southern Railways in Dublin Transport Company doživela s 63:64 glasovi poraz v parlamentu.

Stockholm. Gandijevo zdravstveno stanje se je ponovno poslabšalo, tako poroča »Associated Press« iz New Delhija.

Dolenjska v boju proti komunizmu

Domobranska ofenziva je bila tako dobro vodena, da so bile stisnjene velike množice komunistov na razmeroma majhen prostor v okolici Žužemberka. Domobranske enice, ki so prišle preko Grosuplje, so bile ves čas v hudih borbah pri Višnji gori, za St. Vidom in pri Zagradcu, vse do Žužemberka. Tudi pri vasi Korita blizu Dobriča so bile hude bitke. Komunistom se je njihov napad na Žužemberk kaj slabo izplačal. Prišli so v tako zagato, da so se morali razpršiti, ker le tako so se mogli izogniti večjim izgubam. V majhnih skupinah, ki nimajo med seboj nobene zveze, so skušali prebiti iz domobranskega obroča. V odprto borbo se sploh ne upajo več spustiti, vse njihovo delo je v tem, da minirajo ceste. Domobranci s tem ne morejo škodovati, ker imajo posebno napravo, ki z brenenjem opozore na bližino min. Drugače pa je s kmeti; ti pa hodijo in vozijo sedaj vedno le ob cesti.

Dosti grmenja - malo dežja

V noči od 30. aprila do 1. maja so komunisti napadli postojanko v St. Jerneju. Napad je bil dobro premišljen, kar nam razodeva zapovednik, ki je dal 22. aprila komunistični štab vsem svojim bataljonom in inž. tehn. četi in prvi brigadi sebi dodeljene VDV. Vsak bataljon je imel točno določen odsek delovanja, točno so bile določene ure in minute, kdaj naj se izvrše naskoki z grozljivim vzklikom Huraj Jurist! Tudi težkemu orožju je bila odkazana naloga, da v primeru, če prvi nenadni naskok ne bi uspel, omehča odpor branilcev s ognjem. Kadar bi signal iz rakete dal znak za prekinitev ognja težkega orožja, se mora brez najmanjšega odlašanja izvršiti ponoven juriš, s katerim se mora vdreti v postojanko in jo likvidirati. Na tretji signal rakete se bo izvršil umik iz sovražne postojanke.

Padel je junak

Ljubljana. Dne 22. aprila je padel Rus Franc iz Brezovega dola, obdina Ambrus. Pokopan je na pokopališču junakov na Orlovem vrhu ljubljanskega gradu.

Kot sin vzorne kršćanske družine se je že pred letom pridružil boju proti zločinskemu komunizmu. Priznava, da je vaški stražar v Ambrusu. Številni boreci se je vsak dan večalo in vedno večji strah so povzročali komunistični morilci.

Ze v teh bojih se je France Rus izkazal za pravega junaka. Nikoli se ni bal, ob nobenem napadu trepetal, ampak se neustrašeno in uspešno boril. Na težki poti na Turjak ni omagal, ampak veselo in navdušeno bodril ostale. Hrabro je korakal pred drugimi, se večkrat oziral nazaj proti rojstnemu kraju in tovarišem v bodrilo zaklical: »Fantje, kmalu se vrnemo na svoje domove!«

Koliko je pretrpel z drugimi na Turjaku, ko so se rušile stene na branilci! Po padcu Turjaka se je začela mučeniška pot v komunistične ječe. Zdaj se je bilo treba boriti z lakoto in smrtjo. A tudi to je France Rus junakom prenašal. Bolelo ga je samo to, da so ga zasmejevali in pljuvali divji komunistični krivoloci. Tudi France Rus je bil pobojen - ena smrt, s solzami v očeh je France gledal, ko so odpeljali v smrt njegovega najboljšega prijatelja. A njemu in z njim še nekaterim se je le posrečilo pobegniti na svoje domove. Ko pa je slovensko domobranstvo klicalo junake v boj, se je France prvi dvignil. Zapustil je svoj dom in se pridružil domobrancem. Bil je spet ves navdušen, neizprosno v borbi za osvoboditev naroda.

Zdaj ta je Bog poklical iz naše srede, da Ti da plačilo za Tvoj junakiški zgled in Tvoje žrtve. Ob Tvojem svežem grobu objubljam Tvoji soborci, da ne bomo odnehali prej, dokler ne bo poslednji slovenski dom otet iz rok brezbožnih komunistov. — V Bogu mirno počivaj, junak!

kar pa mora biti najkasneje ob 3.30 zjutraj. Bataljoni so napad imeli vojaško in politično temeljito pripraviti, zbrati prostovoljce bombe in jih izvežbati. Kljub vsej tej vestnosti pa je bila izpolnjena le ena točka programa. Umik je bil izvršen prej kot je bilo določeno in komunisti so si tudi prebrisano skrajšali pot svojih operacij. Namesto, da bi rinili najprej v St. Jernej in se potem umaknili iz njega, so se raje umaknili kar izpred njega.

Volivni golaž pri ofarskih volitvah

V zadnjem času so hoteli »v svrhu graditve in utrditve oblasti slovenskega naroda« komunisti izpeljati na vsem ozemlju volitve krajevnih »narodno osvobodilnih odborov« in »okrajnih narodnih osvobodilnih skupščin«. Ti odbori in te skupščine naj bi prevzeli tudi zelo hvaljene posle pobiranja »narodnih davkov« in »zaščite semen ter plemenske živine« ter nadzorstvo nad »obdelavo plodne zemlje«, kar je postalo po zadnjem odloku obvezno. (Čudno, da ni bilo treba doslej našemu kmetu še nikdar ukazovati obdelave polja; pod rdečimi pa so drugačne prilike.) Ker verjetno pri teh volitvah ni posebnega navdušenja in potegovanja niti za »aktivno« niti za »pasivno« volilno pravico, so hoteli

komunisti ustvariti dobro razpoloženje z volivnim golažem. Po vsej okolici od Turjaka do Ribnice so razdelili živilske nakaznice in nakaznice za tobak. Ko so ljudje spraševali, kje si bo mogoče nakazano blago oskrbeti, so jih potolažili, da je treba počakati prve kolone, ki bo prišla iz Ljubljane v Kočevje. Kolona je res prišla, vendar je komunisti niso dobili v pest. Tedaj so še najbolj lakoverni ljudje postali neverni Tomaži.

Koga pošljejo v gojišče tolovajskih poglavarjev

V dopisu štaba »Cenkarjeve brigade« z dne 3. marca 1944 beremo: »Kljub vsem navodilom in opominom, katere stalno pošiljamo, se še vedno dogaja in celo stopnjuje nepravilno postopanje pri izbiri gojenčev za častniško šolo NOV in POS. Šola ni nobeno zatočišče za vse one, ki se jih ne more nikjer uporabiti ali katerih se hočejo enice iznebiti kakor nekateri komandanti še vedno mislijo. S tem načinom bomo sedaj prenehali in bomo najstrožje postopali proti vsem, ki kažejo tako nerazumevanje.« Najbrž imajo komunistični »poglavari« poseben namen, da izbirajo za komunistično kadetnico prav največje nerodneže. S tem se iznebijo ljudi, ki bi jih pri premikanju njihovih tolovajstev, obenem pa se zavarujejo, da bi jih naraščaj ne izpodrinil in bi bili tako stari komandanti ob vse ugodnosti komunističnega funkcionarja.

Gospodarstvo

Obnova srbskega gospodarstva življenja

Deutsche Adria-Zeitung/prinaša članek o triletnem obnovitvenem delu v Srbiji, iz katerega posnemamo:

Pred tremi leti je prevzela v svoje roke srbsko gospodarstvo nemška uprava in že nekaj časa em oddaja postopno svoje naloge v srbske roke. Nedeljevala je spoznala, da zagotavlja sedanja gospodarska politika osnovo za srbsko narodno življenje. Predvsem sta bila kmetijstvo in rudarstvo dolžna največje pažnje nemških oblasti, kar vzbuja tudi priznanje Srbov samih.

Srbsko obrtno gospodarstvo je danes dopolnilo za kmetijstvo in rudarstvo. Zelezo predelujoča industrija je izdelovala predvsem kmetijske potrebščine, kot n. pr. podkve, peči, plugje. Zabeležiti je treba važno ustanovitev tovarne plugov z letno proizvodnjo 12.000 plugov, ki je v prvem polletju svojega dela dosegla produkcijski nart. Usnjarska industrija bi lahko z lahko krila potrebe dežele, vendar ji manjka surovih kož, glede česar pa se se položaj izboljšuje. K domačim količinam volne dobavja Nemčija izvestne količine celulozne volne, vendar se s tem skupaj lahko krije samo najnujnejša potreba. Najbolj je bilo radi novih razmer omejeno poslovanje tekstilne industrije. Zelo važna je industrija mesnih izdelkov, ki dela danes pretežno za nemške oborožene sile, po vojni pa bo služila lahko za kritje potreb ne samo Srbije, temveč tudi drugih evropskih držav. Za kritje domačih potreb služita steklarska in papirna industrija, ki dobiva surovine tudi iz Nemčije. Lesna industrija je šele na začetku svojega razvoja. V kemični industriji se kaže zveza z rudarstvom in kmetijstvom. Milarska industrija preskrbuje prebivalstvo in vojaštvo z zadostnimi količinami, ker se je kultura oljnih rastlin zelo razširila. Potreba modre galice je krita z domačo proizvodnjo. Izdelovanje žveplene kisline daje presežke tudi za sosednje države.

Tudi za obrt se skrbi dobro. Srbska vlada je lani dne 26. avgusta odredila, da se mora v vseh obrtnih in trgovskih obratih število vajencev podvojiti. Nemška vojaška uprava je nadalje dne 19. avgusta odredila, da morajo industrijski obrati z več kot 10 delavci stalno zaposlovati neučene delovne sile, da bi se tako na delavčevem prostoru izobraževali novi strokovni delavci. Vsi ti ukrepi so dobro odjeknili med prebivalstvom.

O srbskem gospodarskem življenju je nedavno izjavil gospodarski minister dr. Nedeljković: »Na splošno kaže naše gospodarsko življenje po velikem državnem prevratu občudovanja vredno

energijo, številne pozitivne uspehe in v vseh panogah in strokah otipljive napredke. Inicijativa k pozitivnem, ustvarjalčemu delu je istočasno tudi plebsit, da se je srbski narod odločil za politiko reda in dela srbske vlade generala Nedelje.«

Novi guverner Angleške banke. Pod naslovom »Novi guverner Angleške banke« prinaša dnevnik »Völkischer Beobachter« kratek članek svojega stockholmskega dopisnika o osebnosti Montagu Normana, ki je bil dve leti guverner Angleške banke ter je od tega mesta odstopil. Sedaj je novi guverner Thomas Sivewright Catto. V članku čitamo, da je več kot slučaj, da je Geryde onega dne, ko se je Norman poslovil s tega mesta, imel velik govor pred državnim kancelarjem Sirom Johnom Andersonom ter spodnjo zbornico, ki je bil nagrobni kamen Normanu. Kajti če se je ta v svojem delu polnem življenja za kaj boril, je to bila njegova borba za popolno vzpostavitev finančne nadvlade City, katere sres je bilo v ulici Thrapneedle, kjer je sedež Angleške banke. Novi guverner lord Catto je postal leta 1930 eden volilnih moč bene hiše J. P. Morgan and Co. Leta 1940 je postal svetovalec v britanskem zakladnem uradu.

Creditanstalt-Bankverein. Računski zaključek za lansko leto izkazuje povečanje bilančne vsote od 1.165 na 1.278 milij. mark, čeprav je odpadel koroški in gorenski posel zaradi prenosa na Koroško banko. To upošteva jo so se zaupana tuja sredstva zvišala lani za 14%. Pri glavnici in rezervah 116 milij. mark znaša za lansko leto čisti dobiček 4,3 milij. mark.

SPORT

Cestni tek v Solnogradu. 22 moštev je sodelovalo na cestnem teku »Okrog starega mesta« v Solnogradu. V teku na 3000 m je zmagalo moštvo Poštarijev SG v času 7:55 min.; v damskem tekmovalstvu je zmagalo tudi moštvo Poštarije na 600 m dolgi progi v času 1:23,1 min.

Tek čez drn in strn na Dunaju. V dunajski okolici so priredili tek čez drn in strn na 7000 m dolgi progi. Zmagal je Gajber v času 24:19 min pred Schneiderjem v času 25:04 min.

100 m preteklet v 16,6 sekundah. Državni športni učitelj Georg Richter iz Lipskega je malo časa v Freiburgu treniral akademike lahkostote. Toda kljub kratkemu treningu je uspešno njegovemu učencu Karlu Lehmannu, da je preteklet progo 100 m v času 10,7 in 10,6 sekund, kar je za začetek sezone izvrstna čns. Dober rezultat je dosegel tudi Heister iz Lipskega v mela krogle z metom 13,84 m.

je bila obnovljena pogodba s podjetjem Electrobelt, ki je pripadalo francosko-belgijski skupine Empain. Ta skupina je bila v tesni zvezi z Rothschildovo banko, z banko de Paris et des Pays-Bas ter z njeno posestrimo Banque de Bruxelles. Če pomislimo, da je l. 1937 Valencija ponudila Parizu v dar španski Maroko ter rudnike železa in železnega krišča, in da je Franco izjavil, da bi rad dal nekatera posebna dovoljenja tujim skupinam, bomo lahko razumeli, zakaj je bila Francija tako hitro pripravljena posredovati v prilog rdečkarjem, saj je bila dobro nagajena z denarjem in z drugimi sredstvi.

Druga velika prometna banka, Banque de l'Union Parisienne, je spadala k desničarski skupini in je bila konservativno-nacionalistično usmerjena. V sosednjo njene uprave ni bilo niti enega žida, niti prej niti pozneje, ko so to banko l. 1934 obnovili oziroma preuredili. Izmed 16 upravnikov so bili 4 delničarji iz zasebnih bank in protestanti, in sicer: Pierre Mirabeau, Maurice Hottinguer, Filip Vernes ter baron Neufville; dva delničarja pa sta bila katoličana: Jules Exbrayat in Aleksander Bungeac, oba od desničarske banke Demache oziroma de Lubersac. Ko je bil l. 1936 in 1937 občni zbor, sta bila najmočnejša delničarja te banke Raoul de Lubersac in baron Mallet. Zaradi tega sta dobila naslov

Praznik slovenske zastave v Tolminu

Dne 1. maja so domobranci v Tolminu imeli veliko in nad vse uspešno slavo. Na glavnem trgu je bilo slovensko razvite slovenske zastave. Vsa prireditelstva so se razvijala ob velikanskem navdušenju vsakega prebivalstva in pomeni velik in prodoren dogodek v delovanju slovenskih narodnih straž v tem delu Goriške. Vse prebivalstvo bo to slovesnost še dolgo ohranilo v najlepšem spominu.

Z Goriškega

Relikvija sv. križa je bila v sredo, 3. maja, izpostavljena v goriški stolnici.

Potno dovoljenje. Kdor hoče potovati v pokrajino Bolcan, Trident in Belluno, mora imeti potno dovoljenje od prefektura, katere ozemlje želi obiskati.

Zaplemba tobaka. Na goriški postaji je vzbudil pozornost zastopnikov gospodarske policije močno kovčeg videmskega trgovca. Na njihovo zahtevo je presenečeni črnoborzičanec moral kovčeg odpreti in na dan je prišlo 450 paketov tobaka v skupni teži 9 kg. Ker možakar ni znal pojasniti, kje je tobak dobil, so mu ga zaplenili.

Proti nalezljivim boleznim. Goriški prefekt je naslovil na župane in komisarje vseh občin posebno okrožnico s podrobnimi navodili za pobjanje nalezljivih bolezni.

Proti črni borzi. Pri zasledovanju umazanih koristolovcev, ki splošno pomanjkanje izrabljajo v sebične namene, se pripete tudi zabavne in originalne dogodbe. Na goriški postaji je vzbudila pozornost čuječih zastopnikov gospodarske policije neka žena zaradi izredne telesne obilnosti. Povabili so jo v preiskovalno sobico. Ko so jo tam nekoliko natančneje pregledali, so dognali, da je imela pod obleko okrog ledij tesno pripeta dva pršuta, težka 13 kg. Naznanjena je bila pristojni oblasti, da se ukvarja s črno borzo. — V avtobusu, ki vozi iz Kobarida v Gorico, so zastopniki iste policije zasledili in razkrinkali možkarja, ki se je pečal s črno borzo, pa se znal večje prikrivati. Našli so pri njem dva paketa, naslovljena na tržaški Rdeči križ. Zadeva se jim je zdela sumljiva, zato so ovoja odprli. In kaj je bilo v njih skrbno zavito? Šest kil presnega masla. Mož je bil obsojen na dva tedna zapore in 300 lir denarne kazni.

Nogometne tekme v Gorici. V teku letošnjega poletja bo v Gorici več zanimivih nogometnih tekem. Kot gostje bodo nastopili razni zunanji klubi, n. pr. Triestina, športni klub iz Ljubljane in klub iz Celoveca ter zastopstvo nemške vojske. Tudi dnevi so že več ali manj določeni.

Nogometne tekme v Gorici. V teku letošnjega poletja bo v Gorici več zanimivih nogometnih tekem. Kot gostje bodo nastopili razni zunanji klubi, n. pr. Triestina, športni klub iz Ljubljane in klub iz Celoveca ter zastopstvo nemške vojske. Tudi dnevi so že več ali manj določeni.

»Stalin in židje« Miselnost in izvor kremelskega mogotca

Berlin, 10. maja. V seriji člankov »Stalin in židje« se bavi namestnik tiskovnega šefa nemške vlade Helmut Sündermann z mentaliteto in izvorom Stalina ter zastopa mnenje, da je Stalin židovskega rodu. Ako kdo trdi, da je Stalin Georgijev, piše Sündermann, potem odgovarja le za njegovega očeta, dočim mu je bila mati Oselka, torej iranskega pokolenja. O njej poročajo, da je bila nezakonska hči malega židovskega trgovca s pogorja Kuta. Iz poročila nekega menševika, ki je bil s Stalinom več mesecev ujet v Sibiriji, izhaja, da je Stalin izgledal kot žid ter da je govoril rusko s takim semitskim naglasom, da so ga vojaki, ki so ga stražili, imeli za Hebrejca ter so ga temu primerno zaničevali in sramotili.

Sündermann pravi, da je bistveno za Stalinov razvoj, da se ni nikdar preživljal z delom svojih rok ter ni prišel k boljševizmu kot izmozgani delavec, temveč je študiral knjige žida Marxa kot semeniščnik. Že njegova takratna okolica, ki je propagirala boljševski prevrat v Rusiji, je obstajala skoraj izključno iz židovskih intelektualcev. Tudi v »Pravdi«, v katere uredništvo se je udeleževal po organizaciji tihiškega bančnega ropa je bil le marljiv sodelavec židov, ki

Iz Trsta

Pridelovanje sadja in zelenjave. Da se oskrbi in uredi pridobivanje sadja in zelenjave v severni Istri, je sklical ravnatelj deželnega prehranjevalnega urada širšo sejo, katere so se udeležili zastopnik vrhovnega komisarja, komisar za določanje cen v tržaški, istrski, furlanski, reški in goriški pokrajini, nemški svetovalec za lstro, nemški svetovalec prehranjevalnega urada in župani Kopra, Isole in Pirana. Po daljšem razgovoru je bilo sklenjeno, da se prepusti zbiranje sadja in zelenjave v omenjenem predelu Kmetijskemu konzorciju (Consorzio Agrario) v Pulju. Pri dobavljanju blaga naj sodelujejo dosedajni nakupovalci, ki jih potrjuje župani.

Pravoslavno cerkev so okradli. — Tržaško pravoslavno cerkev, ki ponesno stoji ob tržaškem kanalu, so obiskali drzni tatovi. Posrečilo se jim je odnesti več zlatih in srebrnih predmetov in posod, ki se rabijo pri božji službi. Tatovi so se očitno v teku dneva skrili v svetišču in potem v noči mirno opravili svoj zločinski posel. Sledov za njimi ni.

Tatvina čaja. Ko se je neki trgovec na Reki po kratki odsotnosti vrnil na svoje stanovanje, je v svoje neprijetno presenečenje našel vrata vdrgla, iz neke omare mu je pa bila izginila vreča s 50 kg čaja, vredna 60.000 lir.

Racionirano vino. V Pulju se od 9. maja dalje dobi vino samo na nakaznice. Vse vino se prodaja v steklenicah. Oddaja se zaposlenim in navadnim pivcem. Prvi ga dobe vsi, ki delajo, kar ga ostane, se prodaja navadnim pivcem. Pravico do vina imajo vse nad 19 let stare osebe.

Koncert nemške pesmi. V koncertni dvorani gledališča »Verdic« bo v eredo koncert nemške pesmi z naslovom »Nemška romantična v pesmi«, ki ga prireja Nemška akademija v Trstu. Pela bo sopranistka Elise Domberger, spremljal pa jo bo prof. Franz Dorfmueller, oba z monakoveške akademije. Na sporedu bodo Schumannova, Wagnerjeva in Wolfova pesmi.

Nesreče. V nedeljo popoldne sta se peljala skozi Barkovlje s koleci 17letni Joep Turello in 14letni Klavdij Carli. Naproti njima je pripeljal avtomobil in ju podrl na tla. Oba sta se precej potolkla po obrazu in telesu, tako da sta bila potrebna zdravniške pomoči. — Na kolo dvoru je 32letni železniški delavec Matija Srebot zašel med dva vagona, ki sta ga atenila, vendar pa ni dobil težjih poškodb. — 76letna Evgenija Peter je v svojem stanovanju tako nesrečno padla, da je morala oditi na zdravljenje v bolnišnico. Isetotako je padla v svojem stanovanju 72letna Lucija Tausig in je bila tudi njej potrebna zdravniška pomoč. — Po stopnicah je padel 42letni Ivan Ferla in se eno možno pobil po glavi. — V torek zvečer je v ulici Fortunio val'Vetra vrget lekarnarja Silvija Testija tako močno ob tla, da si je zlomil bedrno kost. — Vsi ponesrečenci se zdravijo v bolnišnici.

Denar, topovi in kri...

Horace Finaly je bil žid, kakor Rothschildi, vendar ni bil ne po videzu ne po značaju niti najmanj podobno židu. Govoril je vedno resno in stvarno; v prazno čevkanje se ni nikoli spuščal. Poslovna vprašanja je reševal jasno in določno. Njegova igra je bila odkrita in brez olepševanja. Finalyjeva hladnokrvnost in odločnost je ohranila banki de Paris et des Pays-Bas, najdražji biser v njenem diadem — Maroko, in sicer ob času, ko se je bil Abd El Krim proglasil za emirja, in ko je neki bivši nemški legionar, Otton Jožef Klems, naščuval Marokance, da naj se upro in požeje Francoze in njihove bankirje čez morje. Dasiravno je bil Finaly miroljuben in skrajni pacifist, se ni obojavil vzpodbujati Riffa za vojsko proti predsedniku vlade Painlevéju, ki je bil tudi pacifist in Finalyjev sošolec.

Maroko ni bil Finalyju nič manj pri srcu, kakor židovsko-prostozidarski visoki banki, ki je imela pri ultimatu, meseca januarja 1907 svoje prste vmes, ko so se potem pričele sovražnosti med Francijo in Nemčijo,

in so nemške čete zasedle španski Maroko.

Španski Maroko! Banki de Paris et des Pays-Bas so se vedno cedile sline po bogatih rudnikih v Melilli. Ob poravnavi z Riffom je zahtevala banka od Prima de Rivera posest Maroka. In visoka banka je bila tista, ki je nasprotovala španski monarhiji in vladi Prima de Rivera. Nasprotje je nastalo zaradi odklonitve španske vlade leta 1926, da bi banka de Paris prevzela in organizirala tehnična dela v Španiji. Visoka banka je odklonitev zelo zamerila. Od tega časa dalje je banka pričela podpirati španske republikance. Njeno delovanje se je pojavilo prav ob času spora med španskim kraljem, Primo de Rivero in visoko banko. Padca monarhije in nastopa republikanske vlade niso povzročila politična nasprotstva, temveč izključno le trgovske koristi. Kajti denar in orožje, ki ga je pošiljala visoka banka španskim republikancem, je bil edini vzrok, ki je zrušil monarhijo.

Mlada španska ljudovlada je potrebovala denar, zato so se banke trudile, da bi sklenile z vlado nove pogodbe in obnovile stare zveze. Najprej

prislednik. Tedaj je predsedoval svetni uprave, kot naslednik Schneiderja, ki je l. 1934 odstopil, Charles Sergeant, bivši podguverner Francoske banke, bivši podtajnik finančne uprave, slavnati mož Malettove banke; Aleksander Bungeac pa slavnati mož Lubersacove banke.

Banka je bila ustanovljena l. 1904. Bila je torej mlajša od banke de Paris et des Pays-Bas in njene posestrime Union Parisienne. Banka se je bavila največ z javnimi deli: z vodovodnimi, plinskimi in električnimi napravami, železnicami, pristanišči, dokli, prekopmi itd., in sicer v lastni državi in v kolonijah. In bolj kot njena posestrima si je skušala Union Parisienne utreti pota v inozemstvu, predvsem v srednji Evropi, na vzvodu pa v Avstriji, Češkoslovaški, Jugoslaviji, Poljski in Rumuniji, in sicer s posredovanjem banke Union Européenne Industrielle et Financière. Bavila se je tudi z dobavo petroleja. Kakor sem bil že omenil, je bila banka de Paris et des Pays-Bas v zvezi z ameriško Standard, in sicer po Compagnie Française des pétroles, Union Parisienne pa je bila vezana na anglo-nizozemsko družbo Royal Dutch po Société Petrofina, ki sta jo vodila de Lubersac in Fuzier, sorodnik bankirjev Malettov.

Poglaviti cilji banke pa so bile fužine. Saj je bila banka ustanovlje-

na z namenom, da bo služila bančnim in trgovskim koristim Comitéja des Forges.

Comité des Forges — lastnik plavžev.

Comité des Forges je bil 31. marca 1884 v smislu zakona preobnovan in je združil v skupino vse železarske zavode na francoskih tleh. Tako je postal Comité des Forges najmočnejša družba v Franciji. Družbi je bilo podrejenih 240 drugih družb. Najpoglavitejše so: Etablissement Schneider s 100 milijoni kapitala; Forges et Acieries de la Marine et Homécourt, 180 milijonov; Société des Petits-Fils de François de Wendel, zadruža; Acieries de Longwy, 15 milijonov; Fonderies, Forges et Acieries de Saint-Etienne, 21 milijonov; Acieries et Hauts Fourneaux du Nord-Est, 40 milijonov; Compagnie Française des Métaux; Forges et Acieries de Denain et Anzi itd.

K vsakemu teh podjetij je spadalo še veliko število raznih delavnic; tako da je bilo število livaren, visokih peči in manjših tovarn, ki so bile organizirane v Comitéju, še veliko večje. Ves kapital Comitéja je znašal 8 milijard. Toda teh 8 milijard je predstavljalo le majhen del celotne vrednosti vseh podjetij. Vrednost je obstajala v ogromnih rezervah, v amortizaciji, in največ v deležih pri raznih industrijskih, gospodarskih in bančnih podjetjih.

Plodonosno delo slovenskega Rdečega križa

Skrb in delo za vrnitev v domovino tisočev Slovencev, raztresenih po Italiji v več kakor 200 krajih

Prejeli smo poročilo ob polletnem delovanju slovenskega Rdečega križa v času od 30. septembra 1943 do 31. marca 1944. Slovenski Rdeči križ je namreč z odločno gospoda generala Rupnika konec septembra prevzel posle bivšega italijanskega Rdečega križa, odnosno njegove avtonomne sekcije v Ljubljani, in je začel zopet z istimi ljudmi, s katerimi je svoj čas moral prekiniti delo. Naloge so bile seveda lani in jesen velikanske in je bilo

ustanovljenih takoj 6 odsekov ki naj bi skušali rešiti najbolj pereče naloge. Kako času primerni so bili odseki, povedo že njihovi naslovi: gospodarski, podporni, poizvedovalni, paketni, sanitetni odsek in odsek za povratnike. Pogledimo za danes le nekoliko v delo odseka za povratnike. Takoj po bagdolevski izdaji so se trumoma začeli vračati iz Italije interniranci, konfiniranci, vojni ujetniki in tisti, ki so bili iz italijanskih ješnišnic izpuščeni. Rdeči križ je za vse te takoj uredil pisarno s potrebnimi tiskovinami in kartotekami. V sporazumu s pokrajinsko upravo, mestno občino ljubljansko, pokrajinskim podpornim zavodom in škofijsko dobrodelno pisarno so bila urejena

prenočišča za povratnike v šoli na Ledinu, ki jo je v ta namen odstopila občina. Učiteljše pa je v isti namen odstopila pokrajinska uprava. Pokrajinski podporni zavod je prevzel skrb za prehrano povratnikov in begunccev, škofijska dobrodelna pisarna pa je podpirala begunce z obleko in denarjem, slovenski Rdeči križ pa je pomagal povratnikom s priboljški, z obleko in denarjem, v celoti pa je poskrbel za zdravstveno oskrbo.

Seveda so niso skozi Ljubljano vračali samo Slovenci, ampak tudi mnogi Hrvati, Srbi, Bolgari, Albanci in Grki. Približno 70 tisoč potnikov je prišlo v Ljubljano vsak mesec, mnogi so čakali tudi dolgo časa, da so dobili dovoljenja za pot naprej. Taki Balkanci so čakali v Ljubljani — zdravi v šoli na Ledinu, bolni pa v bolnišnici slovenskega Rdečega križa.

Slovenci v 212 krajih v Italiji

Največjo skrb je seveda posvetil Rdeči križ povrnitvi Slovencev, ki so bili na ozemlju Italije v vojnem ujetništvu, internaciji, konfinaciji ali v zaporih. Po zlomu v septembru 1943 je bila večina ujetniških in koncentracijskih taborišč ter nekaj kaznišnic razpuščenih. Slovenski Rdeči križ je zbral podatke, ki kažejo, da so bivali Slovenci na ozemlju Italije v najmanj 21 koncentracijskih taboriščih, 13 ješniških taborih, 112 kaznišnicah in 66 konfinacijskih krajih, tedaj v 212 zavodih, odnosno krajih.

Med povratniki tudi — obsojenci

Slovenski Rdeči križ je organiziral, kar je v danih razmerah mogel, in posredoval, kjer se je le dalo. Naprosal je naše rojake, ki so imeli možnost potovati v Italijo, da so pomagali pri vračanju naših v domovino. Tedaj edina podružnica Rdečega križa v Logatcu je po-rtivovalno poslovala in pomagala septembra in oktobra lani pri vrnitvi več tisoč Slovencev iz Italije. Iz nemških prehodnih taborišč, ki so bila lanske jesen v Postojni, Prestranku in Trstu, je Rdeči križ mnogim omogočil povratek tako, da jim je dostavil potrebne dokumente, iz katerih je bilo razvidno, da so že pred vojno živeli v ljubljanski pokrajini. Do srede novembra so se z dovoljenji, ki jih je izdala uprava policije in ki jih je potrdila nemška policija, vračali v domovino poleg drugih celo bivši obsojenci. 15. novembra je začela posloovati posebna komisija za revizijo sodb italijanskega vojaškega sodišča. Zato od tedaj naprej policija ne izdaja več povratnih dovoljenj za obsojence, za vse druge kakor koli priprte pa še vedno.

Bolezen v ješnišnicah

Zaradi vedno bolj nevzdržnih razmer v kaznišnicah pred rasulom so nem. oblasti same pregledovale zavode in odredile povratek številnih kaznjencev. Precej kaznišnic je namreč v nekdanjih starih trdnjavah, ki so bile večkrat bombardirane, pri čemer je bilo ubitih mno-

go jetnikov. Položaj je bil tem težavnejši, ker niso jetniki po zlomu Italije dobivali z doma ne denarja in ne priboljškov v hrani in uživali zgolj nezadostno kaznišniško hrano. Zaradi tega so jetniki hirali in uradni zdravniški pregledi so ponekod ugotovili, da je v nekaterih zavodih nad 80% tuberkuloznih. Te težke prilike so dale nemškimi oblastem povod, da so razpusile nekatere kaznišnice.

Razširjenje organizacije

Poslami je Rdeči križ ustanovil ekspozituro slov. Rdečega križa v Trstu, kjer ima poleg pisarne še prostore na kolodvoru. Za povratnike so skrbeli tudi stalni delegati slovenskega Rdečega križa, ki poslujejo v Benetkah, Milanu, Firenci in Rimu. Ti delegati zbirajo največ podatke in obveščajo centralo v Ljubljani. Jasno je, da je slovenski Rdeči križ v stalnih stikih z delegati in korespondenti mednarodnega Rdečega križa v Trstu, Veroni, Firenci in Rimu.

Složno sodelovanje

V stalni zvezi in v vzajemnem složenem sodelovanju pa je slovenski Rdeči križ z delegati hrvaškega Rdečega križa, ki poslujejo v Italiji. Konec marca je bil položen tak, da se je zmanjšalo nekoliko delo za interniranje in konfiniranje v taboriščih ter za bivanje kaznjencev, začelo pa se je večati delo za vse tiste, ki so v Italiji na svobodi in se žele vrniti v domovino. V skupnem delu z delegati hrvaškega, srbskega in mednarodnega Rdečega križa bo treba omogočiti še približno 20.000 ljudem povratek iz krajev za fronto. Nekaj skupin je že potovalo skozi Ljubljano in naprej na Hrvaško. Nekateri čakajo v Ljubljani na vrnitev v Srbijo in Črno goro.

Velika poizvedovalna mreža

Posredovanje Rdečega križa se razteza na ozemlju od Trsta preko Gorice, Vidma, Trevisa, Benetk, Bolzana, Trenta, Vičenze, Coma, Milana, Alessandrije do Imperije, po drugi strani pa preko Bologne, Firence, otoka Elbe do Rima, po tretji pa preko Acquile, Corripolija, Ancone in Riminija, da ne upoštevamo številnih vmesnih krajev. Doseganja statistika slovenskega Rdečega križa izkazuje, da je posredoval doslej za vrnitev več kot 3000 ljudem iz 199 krajev. Seveda ta statistika ni popolna, kajti mnogi ljudi se je vrnilo po prizadevanju Rdečega križa, pa se nato v uradu ni prijavilo. Več tisoč Slovencev še danes čaka v Italiji na povratek kljub velikim naporom Rdečega križa. Upajmo da se bo tudi za te po posredovanju Rdečega križa našla pot iz tujine v domovino.

Novi grobovi

† Josip Žitnik. Za vedno je zatisnil oči g. Josip Žitnik iz Ljubljane. Blagoga rajnega bodo pokopali v petek ob 5 iz kapele sv. Frančiška. Sv. maša za dušnico bo v soboto, 13. maja, ob 7 v cerkvi sv. Frančiška v Šiški. Naj rajni počiva v miru, vsem njegovim dragim naše sožalje!

Borcu Šuštarju Lojzu

Zopet so se zbrali ob žalostnem slovesu stari borci za lepšo bodočnost slovenske zemlje. Minulo soboto dopoldne je mino nevarno ranila domobranca Lojzeta Šuštarja. Po enurnem trpljenju je končal svojo borbo in odšel po plačilo. Niso jokali le mama, bratje in sestre, tudi mnogi tvoji tovariši, dragi Lojze, smo si otirali solze, ko smo ti morali zatisniti oči. Bil si vendar med prvimi, ki so pristopili k nekdanji ustanovitvi naše vojske straži v Dobrepoljah. Od nekdanjih trdnjav našel si takoj spoznal prave sovražnike slovenskega naroda in jim tudi napovedal neizprosno boj. Po Badogliem izdajstvu si se skupno s svojimi prijatelji skrivale cele tri mesece pred krivoloki po dobropoljskih gozdovih, dokler se nisi meseca januarja prebil in takoj vstopil v domobranske vrste. Tih in miren si izvrševal kot vojak svojo dolžnost do zadnjega diha. Tvoja junaška smrt nam bo, tvojim prijateljem, spodbuda medtem ko boš vedno otal nam vsem v najlepšem spominu. Naj Bog tolaži tvoje drage, tebi pa naj bo lahka slovenska zemlja.

Za današnji dan

Koledar

Petek, 12. velikega travna: Pankracij, mučenec; Nerej, mučenec; Abilej, mučenec; Modold, škof.
Sobota, 13. velikega travna: Servacij, škof; Robert Belarmia, škof in cerkveni učitelj; Gilearija, mučenica.

Dramsko gledališče

Zaprta.

Operno gledališče

Zaprta.

Kino Matka

»Einspuriger Tiger« ob 15, 17 in 19.

Kino Union

»Romantische Soubrette« ob 16 in 19.15.

Kino Sloga

»Operette« ob 16 in 19.

Kino Kodeljevo

»Vredni slavitelci« ob 19.

Lekarniška služba

Neodna služba (maže lekarnar):
mr. Loustek, Realova cesta 1; mr. Babovec, Kongresni trg 12 in mr. Komotar, Vič, Tržaška cesta.

Omejena oddaja plina

Gospod šef pokrajinske uprave je z odlokom VIII, št. 3725-I izjemno za čas od 15. maja do konca junija t. l. odredil mestni plinarni skrbni urnik za oddajo plina z normalnim pritiskom in sicer od 6.30 do 7.30, od 10 do 13 in od 19.30 do 21.30. V tem času se bo popravila izrabljena plinarniška naprava. Poprejšnja obvestila v tisku, kolikor so drugačna od te odredbe, so brezpredmetna.

Zgodovinski paberki

12. velikega travna:

1. 1093. je Henrik IV., nemški kralj podelil Kranjsko v upravo oglejskemu patrijarhu. Ta dodelitev je v zvezi z velikim sporom med papeštvom in cesarstvom, ki ga v drugi polovici 11. stoletja imenujemo boj za investituro. Na naših slovenskih tleh se papeška stranica v prvi dobi kar ni mogla uveljaviti, njen vodja seizburški nadškof je moral bežati iz svoje diocese in moral ostati v tujini 10 let. Medtem ko je ostal seizburški vladika zvest papežu, se je posrečilo Henriku IV. pridobiti na svojo stran oglejskega patrijarha Sigharda s tem, da mu je podelil mejne grofije: Furlanijo, Kranjsko in Istro. Kroni je bilo veliko na tem, da ima na meji med Italijo, Nemčijo in Hrvaško trdno oporo in s tem varnem prehod v Italijo. Tudi po smrti patrijarha Sigharda (1077. l.) je nemški kralj skrbno čuval, da so zasidli važno oglejsko stolico le njegovi pristaši. Patrijarhi obdržali v svoji svetni upravi še Furlanijo, medtem ko je Istra in verjetno tudi Kranjska po Sighardovi smrti prešla v upravo Eppensteincev. Ko je postal 1086. Eppensteinec Ulrik oglejski patrijarh, je bilo skoraj vse slovensko ozemlje združeno pod vlado tega rodu, ki je vladal na Koroskem. Ko je patrijarhov brat Henrik postal po smrti svojega drugega brata Lintolda (1090. l.) koroški vojvoda, je podelil cesar Kranjsko znova Belgiji. Pod oblastjo oglejske cerkve je ostala naša dežela še daleč v srednji vek. Začetkom 12. stoletja se je politična napetost na slovenskih tleh nekoliko ublažila, polagoma je začela prevladovati papeževa stranica. Ko je bil sklenjen wormski konkordat 1122. leta, je pri nas nastopil mir, cesarju zvesti rod Eppenstein pa se je moral umakniti novi rodbini Spanheim, ki je v investiturnem boju stala na papeževi strani.

1. 1872. se je rodil dr. Anton Korosec, poleg škofa Jegliča najpomembnejša osebnost v slovenskem javnem življenju po 1918. letu; . Če iz kakršnega koli vzroka ne moreš v zaklonišče, vedi, da je tvoje mesto daleč od oken, ker si pri oknih v nevarnosti, da te poškodejo drobič bomb. razbitih stekel zračni pritisk. Postaviti se moraš v kot sobe in počakati konec napada, ker je v sredini sobe vzdržljivost stropa najmanjša. Vedi pa, da moraš najprej vse preizkusiti, da greš takoj v zaklonišče, ker varnost v sobi kljub zgoraj navedenim meram še daleč ne odgovarja varnosti v zaklonišču.

Knjižna tombola Zim. pomoči

Vsa žolaka vodstva obveščamo, da bodo tisti zavodi (šole), ki so prodali 50 in več tombolskih tablic, prejeli za šolske knjižnice naslednje knjige:
1. Jurčič: Cvet in sad;
2. Gregorčič: Oljki;
3. Slapčak: En starček je živel...
4. N. Velikonja: Anekdote.
Zunanji šolam jih bomo dostavili po pošti.

Dijaki, ki so sami prodali 50 in več tombolskih tablic bodo prejeli po izbiri eno izmed naslednjih knjig:

1. Jurčič: Cvet in sad — ali
2. Gregorčič: Oljki — ali
3. Slapčak: En starček je živel... — ali

4. S. Jenko: Zbrani spisi.
Knjige dvignite po 29. maju v naši pisarni v Gradišču 2.

Tombolske tablice so še v prodaji v večjih trafikah v centru, v pisarni v Gradišču in Ulici 3. maja.

Dvojke ne morete s njimi več zadeti, pač pa višje dobitke: trojke, četverke, petorice in tombole.

Peti poziv za oddajo pnevmatik

V smislu navedbe šefa pokrajinske uprave VIII, št. 1153.2 z dne 17. marca 1944 (Sl. l. št. 59-20 ex 1944) se morajo oddati v ero, 17. maja 1944, od 14—16 pnevmatike (plasti in zračnice) velikosti 4.50x18 do 6x18, 4.50x19 do 5.50x19 in 500.20 do 700.20; v petek, 19. maja, od 14—16 pa pnevmatike velikosti 4.50x21, 12x45 do 19x45, 110x40 do 160x40, 7.15x115, 7.15x120 in 165x400.

Druge velikosti so ne sprejemajo. Pri oddaji je treba navesti evidenčno (L.B.) številko prizadelega motornega vozila.

Gornje pnevmatike se oddajo tudi od vozil, ki so bila oagurana (rezervirana — zadrževalna) po viš. SS in policijskem vodji v XVIII. obrambnem okrožju — vodilni štab za pobljanje tolp.

Kraj oddaje: Javna skladišča, Ljubljana, Ciril Metodova (bivša Tyrševa) 35, skladišča št. 19.

Za pnevmatike drugih dimenzij bodo sledili podobni pozivi.

Kundmachungen der Ernährungsanstalt

Abgabe vom Fleisch

Verbraucher bekommen am Samstag, den 13. Mai bei ihren Metzgerm 10 Dg Rindfleisch gegen Abgabe von Abschnitten »No 4 und 6 Mac der, vom SVA in Laibach ausgegebenen Maßgrundlebensmittelskarten.

Bezugsberechtigigte Verbraucher in Gemeinden: D. M. in Polje, Dobrunje, Ječica und Rudnik bekommen am 13. Mai kein Fleisch.

Sämtliche Metzger haben sich am Freitag, den 5. d. M. Punkt 15 Uhr in Städtischer Schlachthalle zwecks Zutellung vom Fleisch einzufinden.

Veränderungen im Fleischbezug

Verbraucher und Anstalten, die bisher Fleisch beim Metzger Javornik Ivan, Wolfova 12 bezogen haben, bekommen angefangen mit Samstag, den 13. d. M. Fleisch bei folgenden Metzgerm an den Metzgerständen auf dem Pogačarplatz: Verbraucher mit Anfangsbuchstaben A — einschliesslich G beim Smoljan — Rotar, vom H — L beim Kastelic Alojz — Ahlin Franja, vom M — R beim Remie Franze und vom S — Z beim Krašovec Franc.

Obvestila »Preveda«

Prodaja mesa

Potrnošniki bodo prejeli v soboto dne 13. maja 1944 pri svojih mesarjih 10 dkg govedine proti odvzemu odrezka »4 in 6 Mac« maške živilske nakaznice, izdane od Mestnega preskrbovalnega urada v Ljubljani.

Potrnošniki v občinah: D. M. Polje, Dobrunje, Ječica in Rudnik v soboto dne 13. V. 1944. ne bodo prejeli mesa.

Vsi mesarji morajo biti v petek 12. V. 1944, točno ob 15. uri na Mestni klavnici zaradi dodelitve mesa.

Spremembe v oddaji mesa

Potrnošniki in zavodi, kateri so doslej prejemale meso pri mesarju Javorniku Ivanu, Wolfova 12, bodo v bodoče začeli od sobote 13. t. m. dalje prejemale meso pri slednjih mesarjih na mesarskih stojnicah na Pogačarjevem trgu: Potrnošniki z začetnicami A — vključno G pri Smoljanu — Rotarju, od H — L pri Kastelicu Alojzu — Ahlin Franji, od M — R pri Remicu Francu in od S — Z pri Krašovecu Francu.

Dnevne novice

Svela maša zadušnica za rajno gospo Magdaleno Muri roj. Karničar bo 29. dan po njeni smrti, 23. maja ob 7.30 pri brežnjanski Mariji Pomagaj v stolnici.

Frančiškanska dvorana, 14. in 18. maja ob 16 zgodovinska drama »Kraljica vohoda«. Igrajo gojenke konvikta Notre dame. Vstopnice v trgovini Štiglijo.

Ušite se strojeplavali Novi eno, dvo- in trimesečni tečaj (dnevni in večerni) prika-njajo 13. in 16. maja. Moderna strojeplavala. Vpisovanje dnevno. Informacije, prospekti: Trgovska nešilnica »Christoforo ušni zavod«, Domobranska 13.

Prodaja ravnateljstva državnih šolnic. Več šolničarskih družin v Ljubljani, ki so ostale popolnoma brez kuriva, vjudno prosil, da bi se takoj začelo vpisovanje za nabavo premoga, ki ga je doslej šolničarsko ravnateljstvo vsako leto dobavilo nameščenom.

Lietacija zapadnih predmetov bo v petek, 12. maja, ob 15 v mestni zastavljalnici na Poljanski cesti 15.

Kajenje na tramvaju je odsej po policijski odredbi najstrožje prepovedano v vseh tramvajskih motornih vozovih tako v notranjosti kakor na obeh ploščadah. Naprešamo potnike, naj to prepoved vestno upoštevajo, da ne bo kazni. Za prikolice ta prepoved ne velja.

Berlioz in njegov »Faust«

Ena najzanimivejših glasbenih osebnosti minulega stoletja je nedvomno francoski skladatelj Hector Berlioz (1803—1869), znameniti tako po vsebini svojih simfoničnih del, kakor še zlasti po nezaslihanih reformah v simfoničnem orkestru. Berlioz je prvi ustanovitelj modernega simfoničnega orkestra, kakor se ga poslužujejo kasneje Liszt in Wagner. Berlioz je ustvaril temelj ameri, ki zahteva za vsako glasbeno tvorbo svojo vsebinsko podlago, to je »program«. Oddal ime te smeri: programska glasba. Okoli Berliozove nedvomno genialne osebnosti so se vneli pravi polemični boji. Doma so ga prvotno malo upoštevali, v Nemčiji in Angliji pa so ga dvigali do neba.

Berliozova najznamenitejša dela so: Fantastična simfonija, Requiem, Romeo in Julija, Kralj Lear, Tedeum za trojni zbor, opera »Benvenuto Cellini« in dramatična legenda »La damnation de Faust« (Faustovo pogubljenje). Iz tega dela, ki je nastalo leta 1846 in ga ponekod izvajajo kot opero, bomo na IX. simfoničnem koncertu slišali dva baletna vložka. Prvi, Danse des Sylphes (Vilinski ples) spada k prizoru, ko Faust doživlja čar krasne noči, naspri in ga obražajo vile s svojimi tenčicami. Glasba je potem takoj silno nečna, orkester postavljen zelo delikatno, obsega le godala, lesena pihala, harfo, triangel in še to se polagoma, ko Faust zaspanja, izgublja v tiho noč. Druga baletna točka iz letnega prizora »Mauvais des Follets« (Ples bledehih plamenčkov) ima zopet čisto svojo orkestralno zasedbo. Značilno za Berliozja je, da mu predvsem vsebina narekuje čisto tako obliko, izraz ter instrumentalno, kakor jo pač glasbeni opis dojanja terjaja. Bledehi plamenčki, ki ponehi marširakega potnika zapeljejo, tudi nas muzikalno zapeljejo. Berlioz si namreč dovoljuje šalo, da skladbo večkrat navidezno konča, blodni plamenčki pa švigajo še dalje, zato se seveda glasba zopet nadaljuje, tako da ne veš, kdaj je pravi konec. To skladbo, ki zahteva zlasti od lesenih pihal briljantno virtuosnost, je pa za uho pravi užitek, bo izvajal veliki radijski orkester pod taktirko D. M. Šijanec prihodnji ponedeljek na IX. simfoničnem koncertu obenem s deli skladateljev Beethovna, Borodina, Suka in Škerjanca.

Segajte po novi knjigi Slovenčeve knjižnice, ki jo je napisal eden najmočnejših slovenskih pisateljev

Ivan Matičič:

»FANT S KRESINJA«

Knjiga je vedra pesem kmečke zemlje, ki zna priklepiti nase. Student, ki mu v šoli ne gre in preprosto učitelj poskuša hribovsko vas gospodarsko dvigniti. Knjiga je pisana z ljubeznijo do domače zemlje, zato bo vsakemu všeč. — Odločite se in postanite naročnik Slovenčeve knjižnice!

KULTURNI OBZORNIK

Giono: »Hrib«

Jean Giono: Hrib. (Slovenčeva knjižnica III-20, št. 82. Str. 172.)

L. 1895. rojen Jean Giono je v trilogiji »Panc« izpovedal svoj veliki evangelij: vprav pastirsko, prvinsko ljubezen do prirode, do zemlje, do vsega stvarstva. Njemu je roža živo bitje, ki ima dušo. Njemu je narava pisana paleta življenja in spet življenja. Ob vsakem koraku vidi in čuti in sliši tisoče majhnih, pa živih bitij, ki rastejo in umirajo. Člo-človek. Pa njih življenje je lepše od človeškega.

»Zetev« nam je Slovenčeva knjižnica podarila že pred meseci. Zdaj pa smo v zelo lepem in res skrbnem Saviljevem prevodu prejeli ostali deli, ki sta povezani v trilogijo: »Hrib« (mislim, da je bolj natančno — »Grič«) in »Mož iz Baumguesa«.

V »Griču« nam pisec pokaže življenje človeka in narave v Belem dvoru. Goudranova, Arbudova, Maurrasova, Jaumeova družina in bebasti Gagu, skupaj trinajst ljudi, ki žive ob zemlji, pa še ne občutijo njenega življenja in njeno moč. Edino starec Janet, Goudranov tast, bolnik, je doumel skrivnost in silo prirode. Vsi, ki poslušajo njegovo govorjenje (tu je Giono trikrat mojster!), se

čudijo in ne umejo. In ko presahne studenec, poglavitna žila vaškega življenja, se vseli v ljudi groza. Ne vedo za izvor te čudne sile, ki se jim zoperstavlja. Premoš narave nad njimi jih zbega. Razne nesreče in veliki gozdni požar jih združijo v prepričanju, da ima Janet prste vmes. Tako mora on, Janet, ki je doumel zemljino lepoto in živost, darovati življenje.

Giono je rojen pripovednik in rojen kmet v najlepšem smislu besede. Njegovo opisovanje je krepko, povezano s čudovitimi metaforami. Zemlja mu je prijateljica, zemlja mu je rešitev iz razumarskih iskanj — v prirodnost in povezanost s preprostim, pa globokim naravnim življenjem.

Morda je še močnejši v »Človeku iz Baumguesa«. Tu pripoveduje zgodbo o veliki Albinovi ljubezni do Angele, ki je imela že z drugim otroka. Toda Albinova ljubezni jo reši iz ječe v domači hiši, kamor so jo starši zaprli, da bi prikrili sramoto. Pesem Albinovih orglic, ki so zapuščina njegovih dedov (zgodbo o orglicah je potrebno brati; prelepa je, da bi jo človek po svoje povedal) prebudi v Angeli novo življenje in resnično ljubezen.

V tej zgodbi je Giono neprekosljiv umetnik. V Albinu je utelesil silo in

hkrati zemljino dobroto. Njegove orglice so govornica Panova.

Pisatelj se je s tem delom nedvomno uvrstil med najboljše sodobne pisce. Njegove klice: Vrnimo se k zemlji in k zdravemu življenju, je danes še bolj utemeljen.

Kje naj bi tudi slovenski bralec našel lepše in globlje potrdilo, da je zemlja zdravje in lepota, če ne pri Gioniju?

Zato je Slovenčeva knjižnica izvršila s to knjigo plemenito poslanstvo. Prepričani smo, da je marsikdo prav po tem branju spoznal, kje je rešitev iz surovega materializma in racionalizma. Zemlja, združitev z njo, prvinski spoj z naravo: to so vezi, ki si jih moramo danes najbolj želeli.

Mitja Š.

Nove skladbe

Dr. Miroslav Brumat: Brezmadežnemu Sre. 29 cerkvenih pesmi za mešani in ženski zbor. — Natisk dovolil škof. ordinariat v Ljubljani, dne 3. februarja 1944, št. 3660/43. Ljubljana 1944. Opalografiral Roman Pahor, Ljubljana. — Zbirka ima 7 skladb za k maši; 8 obhajilnih, Sreč Jezusove-mu in Jezusovi, 7 Marijinih; po eno adventno, božično, postno velikonočno; troje litanije Matere božje; dva Tantum ergo. — Zelo vidna posebnost zbirke je v tem, da je skladatelj — razen kjer rabi liturgično besedilo in še za dve številki — vse besede

dilo zložil sam. Besedilo je preprosto, pa stvarno, z lepo vsebino, brez običajnega cingljenja z ničrednim talmi zlatom kakor so ga nam zadnja desetletja toliko vihotalpila. Včasih je kar prisrčno (2. kitica velikonočne n. pr.). Vsak poslušavec s pesnjico lahko moli; nič ni enostranske osebnostnega, samo za eno osebo prirojena, ko je sicer toliko pesmi takih, da je tako morebiti enkrat čutila ena oseba — če je — če tudi takrat ni bilo samo ponarejeno. Saj se je pesniku od daleč morda nejasno svetnila lepa misel — pa se mu je izrodila v nedozorel plošč...

Posebno prijetno se sliši stara, pristna, prisrčna beseda »pastirček«, ko nam novejši pesniki vsiljujejo zanikarno meščansko skovanko »pastirček«! Pastirček po slovenskem pojmovanju pomeni pastirja, ki na paši — kakor pesem pravi — »kolonejo, svinko bijejo, turšine storže in krompir peko in včasih tudi kra-dejo. Božični, bellethemski pastirji so pa v jeziku našega naroda po starodavnem izročilu samo »pastirček«. — Prav tako so angeli samo »angelci«, ne pa »angelčki« in Jezus je »Jezuseček«, pa ne meščanski »Jezusček«. Saj stoletja stara božična po-je: »Jezusek moj, za vselej sem tvoj«. Pač pa bo namesto že kar zopno zlorabljen oblike v meščanski govoric: »škerček« v 14. pesem treba postaviti krepko in resnejše, za cerkev edino dostojno obliko »škerec«. — Besedilo torej — če že ne pesniško vneseno, pa vse-

binsko namenu gotovo zelo primerno, tako da se bodo poslušali z njim božje službe z globljim čustvovanjem udeleževali.

Glasba sama je prav tako kakor besedilo. Ni velikega vzgona, nikjer ni presenetljivosti, nič dvomnega, nič nenavadnega, nepričakovanega. Je pa vse

Dramsko gledališče

Petek, 12. maja: Zaprtlo.
Sobota, 13. maja, ob 18: »Azazel«. Red Sobota.
Ivan Pregelj »Azazel«, 3-aktov v petih dejanjih. V glavnih vlogah nastopajo: Marija Magdalena — Boltar-Ukmarjeva, Juda iz Kariote — Jan, Suzana — Kraljeva, Lia — Raaberggerjeva, Joel — VI. Skrbinski, Asim — Bitene, v ostalih vlogah velik del dramskega ansambla. Režiser M. Skrbinski, scenograf arb. V. Gajšek, kostumi J. Vilfanova, scenska glasba prof. Tomca.

Naslednja premiera v Drami bo Moretova veseloigrav v 3 dejanjih »Donna Diana« v P. O. A. Westovi predelavi in prevodu Jos. Cimpermana poslovenil Fr. A. Osebe: Don Diego, vladajoči grof v Barceloni — VI. Skrbinski, Donna Diana, dedna princesa, njegova hči — Razbergerjeva, Donna Lavinia in Donna Finca, njegovi nečakinji — Vida Juvanova in Ukmar-Boltarjeva, Don Cesar, princ iz Urgela — Gregorin, Don Louis, princ iz Bearne — Bitene, Don Gaston, princ iz Foxa — Verdonik, Perin, princova tajnik in zaupnik — Jan, Florita, princesina hišna — Pujljeva. Režiser prof. O. Seet.

Operno gledališče

Petek, 12. maja: Zaprtlo.
Sobota, 13. maja, ob 18: »Manon«. Premiera. Red Prvi.
Masenet »Manon«, opera v 4 dej. Osebe: Manon — Heybalova, Pousette — Barbičeva, Javotte — Bankarova, Rosette — Jančarjeva, Chevalier des Grieux — Lipušek, Grof des Grieux — Betetto k. g., Lescant — Janke, Marfontaine — M. Sanein, Bretigny — Dolničar, 1. gardist — Langus, 2. gardist — Mendin, aršant — Jelnikar, 1. slika se godi na dvorščini gostilne v Amiensu, 2. slika v stanovanju des Grieuxa v Parizu, 3. slika Coura la Reine, 4. slika v seminaru St. Sulpice, 5. slika v hotelu Transylvania, 6. slika na cesti v Havru, Dirigent dr. D. Svara, režiser C. Debevec, scenograf inž. E. Franz, kostumi J. Vilfanova. — Opozorjamo na premiero v soboto za red Prvi.

Franciškanski oder

Nedelja, 14. maja, ob 16: »Kraljica vzhoda«. Zgodovinska drama.
Četrtek, 18. maja, ob 16: »Kraljica vzhoda«. Zgodovinska drama.

Oddajniška skupina »Jadransko primorje«

RADIO LJUBLJANA

Dnevni spored za 12. maj:
7 Poročila v nemščini — 7.10 Jutranji koncert, vmes 7.30 Poročila v slovenščini — 9 Poročila v nemščini — 9.10 Koračnica, napoved sporeda v nemščini in slovenščini, nato koračnica — 12 Opoldanski koncert — 12.30 Poročila v nemščini in slovenščini — 12.45 Mali orkester vodi A. Dermelj — 14 Poročila v nemščini — 14.10 Vsakemu nekaj — 17 Poročila v nemščini in slovenščini — 17.15 Glasbena medlira — 17.20 Kmečki trio — 18.45 Iz našega lepovedja, Josip Knaflič: Lov za skrivnostmi — 19 Koncert komornega zboru — 19.30 Poročila v slovenščini, napoved sporeda — 19.45 Glasbena medlira — 20 Poročila v nemščini — 20.15 Iz opernega sveta, sodelujejo: sopranistka Manja Mlečnikova, altistka Elza Karlovac, baritonist Vekoslav Janke — 21 Koncert prof. Trosta — 21.30 Bagatela — 22 Poročila v nemščini — 22.10 Glasba za lahko noč.

Kaj je novega pri naših sosedih?

Z Gorenjskega

Jezerko: Sporočajo nam, da je na Jezerskem dne 23. apr. letos umrla v 77. letu starosti blaga in ugledna gospa Magdalena Muri r. Karničar, vdova znane veleposestnika Ignaca p. d. Milnarja na Jezerskem. Pokojna je bila mati šestnajsterim otrokom, od katerih preživelih je najstarejši sin Ignac župnik v Obrenjeh na Koroškem, inž. Lambert je ravnatelj kmetijske zbornice, Ivan, rezervni oficir, je prevzel domače veleposestvo, Franc je diplomiran komercialist, Adolf poštni uradnik, Anzelim, posestnik in lastnik letoviške vile na Jezerskem; od hčera sta dve redovnici, Albina je vdova po orožju, komandirju Francu Toncuju, Milka je poročena z agronomom inž. Zaplotnikom, Magda pa z advokatom dr. Megušarjem. Za blago rajnico pa žalujejo kot za svojo drugo materjo tudi številni stromaki, za katere je imela vedno odprto svoje zlato materinsko srce in roke, saj je v vsakem režu videla sobrata tistega, ki ga je vsak dan želela prejemati v najsvetlejšem Zakramentu in so jo že onemoglo in oslabele morali voziti v vsakem vremenu v cerkev k svetli maši. Naj bo nepozabni pokojnici v kraljestvu večnega mira dano gledati obličje Onega, s katerim je želela stalno združena biti že tu na zemlji. — Preostali žalujočim izražamo iskreno sožalje. — Za pokojno bo sv. maša zadušnica 30. dan po njeni smrti 23. maja ob pol osmih pri Brezjanski Mariji Pomagaj v stolnici.

Streške vaje v Kamniku so bile 30. aprila. Vse je vodil SA oddelek iz Kamnika. Kot poseben oddelek so nastopili streli iz Mekini. Uspehi v streljanju so bili zadovoljivi.

Smrt na vzhodnem bojišču je doletela po štiri in polletnem izvrševanju vojne službe na severnem odseku višjega narodnika Matija Napečnika iz Beljaka.

Poklene tekme na kranjskem učiteljskem. Kranjsko učiteljsko je eno med prvimi v raju, ki je izvedlo med svojimi gojenci poklene tekme, podobne vojni poklenim tekam nemške mladine. Za zaključek prostovoljnega tekmovanja je povabil ravnatelj učiteljskega dr. Koschier predstavnike vojske, uradov, stranke in mladinskih organizacij k razdelitvi nagrad in k ogledu za tekme izdelanih ročnih del. Dekleta so zlasti razstavila lepa ročna dela, fantje pa jadralske modelčke, lesene sestavljalnice, črteže, risbe in akvarele.

Iz Hrvaške

Razstava hrvatske knjige in tiska. Ob tretji obletnici ustanovitve NDH so v Zagrebu odprli veliko razstavo hrvatske knjige in tiska. Razstava prikazuje razvoj hrvatske književnosti in tiska v zadnjih treh letih.

Nov vodovod v Banja Luki. V Banja Luki so v zadnjih dneh končali s deli pri graditvi novega vodovoda. Stroški za novo vodovodno napravo so znašali 20 milijonov kun.

V Dalmaciji pričakujejo dobro letino oliv. Iz Makarske prihajajo v Zagreb spo-

ročila, da pričakujejo letos v Dalmaciji zelo dobro letino oliv. Kakor znano so olive poleg vina in rib glavni zaslužek dalmatinskega prebivalstva.

Obvezna prijava vseh salog živeča in vsega ostalega blaga. Zaradi pobiranja verižništva in črne borse je zagrebško policijsko predstojništvo izdalo odredbo, po kateri morajo vsi ljudje prijaviti vse svoje zaloge živeča in vsega ostalega blaga, s katerim se razpolagajo, in ki presega za osebo določeno množino in količino.

Gojitev kostanjevih nasadov. Sedanje hrvaške oblasti so izdale svojim podrejenim ustanovam navodila, naj povsod med ljudstvom pospešujejo gojitev kostanjevih nasadov. Kostanj bo dajal ljudstvu lepe dohodke, ker je njegov sad zelo užiten, na drugi strani pa potrebuje njegove les tudi industrije tanina. V kostanjevih nasadih bodo pa lahko dobivale zadostno hrano tudi čebele, kar je tudi potrebno za zboljšanje stanja čebelarstva na Hrvaškem.

Uradno določene cene za posušene češnje. Hrvaško ministrstvo za obrt, trgovino in industrijo je določilo naslednje cene za posušene češnje v letošnji sezoni: Izvozniki bodo plačevali proizvajalcu v gotovini 120 kun za 1 kg. Razen gotovine bo pa še dobil proizvajalec za 100 kg posušene češnje v naravi: 10 kg kuhinjske soli, 600 lističev cigaretnega papirja, 100 g tobaka, 10 škatlice

Vsakdanja Ljubljana po kronistovih zapisih

Ledeni možje

V petek 12. t. m. se je začela tridnevna doba ledenih mož, ledenjakov ali ledenarjev, trijakov, ki pomenijo v praksi vsakemu kmetovalcu dobo, ko se vreme hitro preobrača še na mraz, ko se pojavlja deževje, ko so zadnji dnevi za slano, ki je dositkrat zelo nevarna in kvarna rastlinju, posebno sadnemu drevju. Nastopa tudi deževje. Navadno je prva polovica majnika še vedno primerno hladna, pač se kak dan dvigne dnevna temperatura visoko do 25 stopinj, letos n. pr. je bila 3. maja najvišja 21 stopinj nad ničlo. Druga leta pa je dosegla celo 25 stopinj, toda jutro so bila hladna. Po Zofiji, ki navadno prinaša mnogo moč, pa pridejo prav topli majniški dnevi. Letos so nam ledenjaki že dva dni poprej poslali nizko in gosto meglo. Lani so bili ledenjaki brez slane, tako tudi druga leta. Nekatera leta pa je bila prav te dni močna in nevarna slana, ki je na poljih in po vrhovih napravila veliko škodo.

Razstava lepih tulipanov

Nizozemska je domovina tulipanov, tam so jih in jih še znajo gojiti v najrazličnejših vrstah. Pred letom 1941 je bil velik uvoz teh tulipanov tudi k nam. Ta uvoz je sedaj prenehal. Toda ljubljanski vrtnarji so sami znali vzgojiti prav lepe in plemenite vrste tulipanov. Letos je trg na cvetličnem prostoru, pa tudi tam na Cankarjevem nabrežju izključno samo s tulipani založen. Je prava razstava tulipanov. Zadnje dneve je teh rož na velikansko izbiro. Prvotno je stal posamezen tulipan celo po 10 lir pozneje, še preteklo soboto, so bili po 5 lir, v sredo pa so cene padle na 1 liro za cvet.

Prošnja tramvajski upravi

Prav ponižno prosimo, naj nikar gospodje, ki odločajo o komodnosti svojih vsiljivih »nebodigatreba« potnikov, ne vržejo naše skromne prošnje v koš, češ že spet to sitnarenje in beračenje, ko pa vendar morajo vedeti, nepotrebnih potnikov namreč, da je vse skup bob ob steno. Saj, če bi šlo za navadne potnike, bi že še šlo, a upoštevati morate, da smo to prošnjo napisali mi, že tako hudo prizadeti, po nepotrebnem povsod odpravni in preganjeni tobakarji, ki se ne pustimo kar tako ugnati v kozji rog. Spadam namreč med trdoživke in ne odnehamo zlepa. Zato bo bolje, da se sporazumemo, da ne bo prevelikega nerganja in zabavljanja, pri čemer bi trpeli živič gg. sprevodnikov pa tudi drugih miroljubnih potnikov. Včeraj smo namreč brali, da nas je uboge tobakarje zadela huda kazen — bogve kakšne grozovanske grehe imamo, da moramo delati tako pokoro —, da odslej ne bomo smeli več vleči svojih

vžgalic in 2 kg sladkorja. To blago bo dobil proizvajalec od državnega preskrbovalnega urada. Izvoz češpelj v Nemčijo bo šel izključno preko državne centrale za vrtnarstvo v Berlinu, ki bo vsem hrvaškim izvoznikom sporočila imena nemških trgovin in podjetij, na katere bodo lahko naslavljali svoje pošiljke.

Iz Srbije

Zahvala beograjskega šupana francoskemu propagandnemu ministru. Beograjski šupan in upravnik mesta Beograda Draga Jovanović je poslal v ime beograjskega prebivalstva francoskemu propagandnemu ministru Charlotu toplo zahvalo za protest, ki ga je omenjeni francoski politik izrekel proti zadnjim letalskim napadom na Beograd v svojem radijskem govoru dne 26. aprila.

Srbske oborožene skupine nadaljujejo borbo proti boljševikom. V zvezi z zadnjimi letalskimi napadi na nekatera srbska mesta so vse oborožene skupine izdale proglas na narod, v katerem ga pozivajo, naj se še z večjo neizprosno terne v boj proti boljševikom ter naj ne odneha prej, dokler ne bodo vsi zločinci pokončani in uničeni.

Poljedelski tečaji v Srbiji. V trsteniškem okraju je bil sedemdesetni tečaj za kmečke gospodarje. Na tečaju so imeli strokovne referate okrajni in krajevni kmetijski strokovnjaki.

KINO »MATICA« 12-11

Velefilm indijske mistike in ekstike ... Shviti MENAKA balet ... Izvirna glasba.

»Ešnapurski tiger«

V glavnih vlogah: nesmrtna La Jana, Gustav Diesel, Fritz van Dongen, Hans Stüwe. Predstave ob delavnikih ob 16, 17 in 19.

KINO »SLOGA« 12-11

Eden najbolj dražestnih muzikalnih filmov, kar jih je mogla ustvariti filmska umetnost, je pač film valčkovke opojnosti v WILLY FORSTOVI

»Opereti«

Willy Forst je kot režiser z neko občudljivo muzikalnostjo in minuciozno izenajstovanostjo osvojil za film, ki je žel in šanje povsod največje uspehe. Sodelujejo odlični umetniki: Maria Holst, Dora Komar, Paul Hörbiger, Leo Slezak, Dunajska filharmonija in Zbor dunajske državne opere.

Predstave ob delavnikih ob 16 in ob 19. Predprodaja vstopnic: 11—12 ter od 15 dalje.

KINO »UNION« 12-11

Pastorlčevina mladega dunajskega barona in lepe grofice. Polna prisrčnega humorja in presenečenj. Izbrani odlični dunajski igralci.

»Romantična snubitve«

V glavnih vlogah: Marie Harel, Wolf Albach Betty, Christl Mardany, Paul Hörbiger, Otto Tremler, Richard Romanovsky, Rudolf Carl in drugi. Predstave ob delavnikih ob 16 in 19.15.

KINO »KODELJEVO«

Prekrasen glasbeni film po resnični zgodbi iz življenja slavnega Andersona

»Švedski stavček«

Ilse Werner, K. Ludwig Diehl, Joachim Gottschalk. Predstave ob delavnikih ob 19, ob nedeljah ob 15, 17 in 19.

Zaklonišče je treba od časa do časa prezračiti. Ako imate v zaklonišču stalno nameščene oede, jih je treba redno iztepati. Pitno vodo menjati vsak dan!

MALI OGLASI

KUHNJI POMOČNICO

V starosti 22 do 28 let 'akoj sprejme Restavracija »Metropole« v Ljubljani. Predstaviti se je med 11—12 uro.

Gospod, POMOČNICO

vajeno vseh domačih del sprejemata takoj dva starejša zakonca, Povstova ul. 72-4.

WERTHER KLJUC

ki ima vtisnjeno štev. 405.771, sem zgubil. Najdite! Naj ga proti dobri nagradi odda v upravi »Slov.« št. 3990.

PEGE IN LIAJ

vam zanesljivo odstopi »ALBA« krema. DROGERIJA KANC, Zidovska ulica 1.

KLJUČI — TRST

Gospoda, ki je v četrtek, 4. maja 1944, v Trstu pri opoldanskem vlaku sprejel ključke, prosim, da sporoči svoj naslov ali tistega gospoda, ki naj bi bil ključke oddal v mestu, v upravo »Slovenca« pod štev. 3991.

KUPUJEMO

PREDE KUPUJEMO ta ali druge papirne vrste PETRONAFTA. Tyrola a. 35 a.

MRČES IN GOLAZEN

ur, stenice, belhe, ščurke, molje, miši, podgane, volčarje in bramarje — zanesljivo pokončate s strupom, ki ga dobite v drogeriji Kanc, Zidovska ul. 1.

Za vedno nas je zapustil naš srčnoljubljeni, nenadomestljivi soprog, brat, stric in svak, gospod

Josip Žitnik
zasebnik

Nepozabnega pokojnika bomo spremenili k večnemu počitku v petek, dne 12. t. m., ob 5. uri popoldne z Zal, iz kapele svetega Frančiška, na pokopališču k Sv. Križu.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v soboto 13. t. m. ob 7. uri zjutraj v župni cerkvi sv. Frančiška v Šiški.

Ljubljana, Chicago, Zagreb, Žužembek, dne 10. maja 1944.

Globoko žalujejo:
Fani, soproga, bratje in sestre ter ostalo sorodstvo

Upoštevajte raje prej, da ne bo prepozno

Vse stroške za napravo in ureditev zaklonišča v okviru predpisov nosi hišni lastnik; ker gre pa za varnost vseh stanovalcev in je sploh protiletalsko zaščito razumeti kot skupno, tovariško obrambo proti skupni nesreči, je samo ob sebi razumljivo, da mora po svojih močeh s prostovoljnim delom pri urejanju hišne zaščite pomagati vsak stanovalec.

Predložite načrte zaklonišča, če jih še niste in prijavitelj popravno načrtov, če ste že po vložitvi načrta izpremenili lego zaklonišča ali napravili zasilnega izhoda. Ti načrti bodo važni pripomoček tehnični službi pri odkopavanju ruševin in reševanju zasutih.

Če orodja za hišno zaščito ni mogoče nabaviti, naj ga stavi na razpolago stranke, v kolikor ga imajo. To orodje pa naj bo označeno, da ne bo zamenjave.

Peska in vode za gašenje hišnih požarov ni nikoli zadosti. Peska v vrečah s približno 5 kg vsebine, naj bo na stopniščih, ob stanovanjskih pragi pripravljeno toliko, da pride na vsak srednji stanovanjski ali poslovni prostor po 2 vrečici. Poleg tega naj bo za cela stopnišča pripravljen še večji zaboj peska z lopato in manjšo lopatico. Veder

za vodo naj pripravi vsako gospodinjstvo vsaj 1 do 2 tako da je mogoče napraviti čim daljšo verigo (to je podaljšanje vedra iz rok v roke) od kraja, kjer se nahaja voda do požarišča.

Posebno orodje mora biti pripravljeno za gašenje, posebno zopet za odkopavanje ruševin.

Pri gašenju zažigalnih bomb in manjših hišnih požarov je treba zavarovati glavo in obraz. Če nimate čelade in protiplinske maske, dajte na glavo klobuk, ki ste ga prejeli omočili, pred nos in usta pa zavezite moker robec.

Ne naslanjajte se na zunanjo steno zaklonišča med napadom, ker povzroča zračni pritisk na tej steni tresljanje.

Kazniva dejanja zoper varnost lastnine (rop, tatvina itd.) se po čl. 3. naredbe Vrhovnega komisarja za operacijsko področje Jadransko Primorje z dne 19. 10. 1943 SL. I. št. 292-91 kaznujejo z denarno in zaporno, v težjih primerih pa tudi s smrtno kaznijo. Rop in tatvino izvršeno med letalskim alarmom ali celo med letalskim napadom je smatrati kot najtežji zločin.

Kazniva dejanja sodi posebno sodišče za javno varnost po sumarnem postopku.

Osveta

J. E. POLÁK

22

Izvirna povest iz časov Kelto v naših krajih

Druid Evburon pa je začel moliti... Ko je druid odmolil, je dal svojim pomočnikom znak, naj prižene pred žrtvenik živali, ki so namenjene v dar bogu, ki daje dan in noč.

In hlapi so prignali pred žrtvenik belega žrebca in dva črna junca z belo liso na čelu...

Na običajen način so zaklali in darovali vse te živali, izvedli proceduro s krvjo, črevami in drobovino, pripravili in razdelili med navzočne prvo jutranjo zakusko, dali vse tri živali iz kože, jih razsekali, namazali s soljo, masljo in domačimi začimbami in jih pekli na razžirani posebnost svečanosti pa je bilo to, da so odrezali vsam trem živalim glave, tik vretov, jih nasadili na drogove in jih poneli v svečanem sprevedu na kraj, ki je bil določen za veseljačenje in za keltški turnir. V luknje, določenih tnal, so zasadili drogove, na katerih so bile nasajene glave darovanih živali.

Vojniki so poseedli po obronkih, vel-možeja za okoli miz; prvi in drugi so čakali željno na zakusko, še bolj pa na

vino; zakaj žaja po pirovanju v minuli noči je bila huda; in to so na dvoru kneza Tektosagunta vedeli; zakaj se prej, preden je bila pripravljena jed, so začeli nositi hlapi in dekle velmožem in vojnikiom pijače na pretek; ob pogledu na vino so se Keltom obrzi razlezli in na ustnice jim je legel nasmeh, ki ga zna nanje pričarati samo bog vina; na dvoru kneza Tektosagunta pa so vedeli tudi to, da človek ob obilni pijači prejšnjega dne red pozabi na jed; in je zato drugega dne želodec neugnan.

Ob pijači in jedi se je razvnelo kmalu novo življenje; zakaj na dvoru kneza Tektosagunta je bilo vsega na pretek; in knez Tektosagunt je hotel na dan, ko bo njegov sin Anderot sprejel med vojnike, proslaviti tako, da ga bodo došli gosti pomnili dolgo časa in raznesli vest o tem na vse strani; in pili in peli in pirovali in veseljačili so tja do popoldneva.

Zdajci zatrobili stražnik Trakund trikrat na rog in da znak, da se pričena oni del svečanosti, ko bo kneževu An-

derotu opasal meč oni izmed zbranih knezov in velmož, ki se bo na turnirju najbolj izkazal; in knezi in velmože in vojniki so se napotili na prostor, ki je bil za turnir določen.

Prostor za turnir je bila ravnica, ki so jo pokosili v ta namen prav na kratko; spredaj so bili trije drogovi, zataknjeni v luknje, ki so bile izvrtane v debele in težke tla; na teh drogovih so visele glave žrebca in juncev; ob levi in desni strani ravnice so zavzeli prostor vojniki, zadaj pa so se razvrstili tekmeči; za temi je bil zvišen prostor za ženske, kneze in velmože, ki niso tekmovali.

Med navzočimi ženskami lepi Albasvinti ni bilo para; in ko je sedla ona na svoj prostor, so se uprle vanjo oči vseh navzočih zakaj Albasvinta je bila res svet med cvetovi; njej takrat med Barjankami ni bilo para, čeprav je imel nekateri knez med Barjani čedne hčere; boginja ljubezni ni mogla biti lepša nego je bila princeza Albasvinta.

Med navzočimi knezi, kneževiči, velmoži in vojniki pa po lepoti ni bilo para knezu Trokmaru; v rasti se res ni mogel kosati s knezom Galimarom, ali kljub temu je bilo videti, da je on edini, ki v tekmi ne bo zaostajal za njim.

Kar se oglasi rog stražnika Trakunde iznova...

Navzoči so se pomirili in tekme so se pričele; udeleževali so se jih knez Galimar, njegovi trije bratje, knezi Trokmar, Belgund in Sabarot, in še nekaj poi-

noletnih bratov in sinov lete in navzočih velmož

Trikratni udarec e kijem na težak in velik bronast ščit, ki je visel na veji mo-gočne lipe, pa je odprl tekmovalje.

VIII.

Za tekmovalje je bilo določeno sledeče orožje: prata, kopje, mala sekira, velika sekira in kij.

Prva tekma je bila, kdo zadene s kam-nem, vrženim iz prače, enega izmed rogov juncev, in ga odbije. Glavi juncev so zadeli vsi, rog je zadel knez Trokmar, a odbil ga je samo knez Galimar.

Druga tekma je bila, kdo zadene s kopjem oko v glavi žrebca. Vsi tekmovalci so glavo zadeli, a oko je zadel samo knez Galimar.

Tretja tekma je bila, kdo zadene pokonci in ne debeli lipov tram z malo sekiro; tega so zadeli vsi.

Četrta tekma je bila, kdo zasadi bojno sekuro v bukovno tnal do njenih ušes; to je dosegel samo knez Galimar.

Zadnja tekma pa je bila, kdo pobije bika z enim samim udarcem s kijem na tla. Pri udarcih največ tekmecev se je za udarec njemu določeni bik opotekl; pri udarcu kneza Trokmara je bik klecnal na kolena; a ko je udaril po njemu določenemu biku knez Galimar, je klecnil na kolena, omedlel in se zvrnil.

»Galimar!... Galimar!... Galimar!...

Tako so začeli vriskati navzočni vojniki in odskakovati od tal; pritrdjevanja zmagovalcu pri tekmah ni bilo ne konca ne kraja.

Knez Galimar se je ozrl po navzočih; ob tej priliki sta se srečala pogled kneza Galimara in pogled princeze Albasvint; princeza je zardela in povesila glavo.

V spremstvu kneza Tektosagunta je prišel njegov sin kneževič Anderot h knezu Galimaru. Za njima je stopala princeza Albasvinta in nosila meč svojega brata Anderota. Kneževič Anderot je pokleknil na desno koleno pred kneza Galimara; leta mu je položil na njegovo levo ramo svojo desnico in mu velel: »Anderot, vstani!«

Kneževič je vstal... »Kneževič Anderot, kaj želiš?« ga vpraša knez Galimar.

»Knez Galimar, da mi opoše meč junak med junaki,« mu odgovori kneževič Anderot.

Zdaj pristopi princeza Albasvinta in izroči meč knezu Galimaru...

Knez Galimar in princeza Albasvinta sta se pogledala; in pri izročanju in sprejemanju meča sta se dotaknila drug drugega z rokama; pri tem je imela princeza občutek, kot bi se dotaknila žerjavice; pogledala je kneza Galimara še enkrat, se mu poklonila in odšla na svoje prejšnje mesto med gledalce.